

**Akcijski plan gospodarenja
smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj
u 2026. godini**

Zagreb, veljača 2026.

Izdavači:

**Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva
Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije**

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Uprava za zaštitu prirode

Autori Akcijskog plana:

**Članovi Nacionalnog povjerenstva za gospodarenje smeđim medvjedom u Republici
Hrvatskoj**

PREDGOVOR

Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) potpisana je od strane Republike Hrvatske 2000. godine čime je Republika Hrvatska preuzela obveze u pogledu gospodarenja smeđim medvjedom u skladu s odredbama Konvencije, odredbama Akcijskog plana gospodarenja smeđim medvjedom za Europu te odgovarajućim direktivama i preporukama.

Osnovni zadatak i obveza za Republiku Hrvatsku je izrada, donošenje i provođenje Plana gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj kao i Akcijskog plana gospodarenja za pojedinu godinu. Donošenje ovih dokumenata izazvalo je izmjenu i dopunu zakonskih i podzakonskih propisa koji uređuju ovo područje i znatno je promijenilo način gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj.

Plan gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj donesen je i primjenjuje se od 2005. godine. Tijekom 2007. i 2008. godine izvršena je revizija Plana gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj, a revidirani Plan gospodarenja donesen je Odlukom Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva od 4. veljače 2008. godine (KLASA: 323-01/08-01/60, URBROJ: 538-13-08-1).

Tijekom 2019. godine izvršena je druga revizija Plana gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj, a drugi revidirani Plan gospodarenja donesen je Odlukom Ministarstva poljoprivrede od 19. srpnja 2019. godine (KLASA: 323-03/19-01/20, URBROJ: 525-11/1029-19-1) i primjenjuje se danom donošenja, te je taj i danas temeljni dokument za gospodarenje medvjedom u Hrvatskoj.

Akcijski plan gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj za 2026. godinu donosi se u skladu s Planom gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj iz 2019. godine i Akcijskim planom zaštite smeđeg medvjeda za Europu (Swenson i sur. 2000). Akcijski plan je provedbeni dokument kojim su istaknute najznačajnije akcije u gospodarenju medvjedom u 2026. godini.

Pristupanjem u članstvo Europske unije, 1. srpnja 2013. godine, Republika Hrvatska je bila dužna uskladiti svoje zakonodavstvo s odredbama Direktive o staništima („Habitats Directive“ ili puni naziv: Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.07.1992.), odnosno uskladiti status smeđeg medvjeda koji je uvršten u Prilog IV Direktive (životinjske i biljne vrste od značaja za Europsku uniju s potrebom stroge zaštite) sa ostalim državama Europske unije. Formalno, stroga zaštita smeđeg medvjeda u Republici Hrvatskoj proglašena je 5. prosinca 2013. stupanjem na snagu Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama („Narodne novine“, broj: 144/13.). Ipak, smeđi medvjed ostaje i na popisu divljači sukladno Zakonu o lovstvu te se izlučenje iz populacije (redovna kvota i interventni odstrjel) odobrava sukladno članku 155. Zakona o zaštiti prirode, a gospodarenje provodi u skladu s odredbama Zakona o lovstvu, odnosno na temelju Plana gospodarenja.

Plan gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj, Akcijski plan za tekuću godinu te pripadajući obrasci mogu se vidjeti i preuzeti s mrežne stranice Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u dijelu: Lovstvo – Gospodarenje smeđim medvjedom, na sljedećoj poveznici:

<https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/sume-112/lovstvo/gospodarenje-divljaci/gospodarenje-smedjim-medvjedom/285>

SADRŽAJ

PREGOVOR	3
1. UVOD	5
2. OSNOVNI PODACI	5
2.1. Status i dosadašnje gospodarenje	5
2.1.1. Izvješće o stanju očuvanosti vrste smeđi medvjed (<i>Ursus arctos L.</i>).....	5
2.2. Sadašnje stanje	7
2.2.1. Rasprostranjenost i površine	7
2.2.2. Kapacitet, brojnost, trend i prirast	8
2.2.3. Mortalitet po uzrocima i zahvati u populaciju 2005. - 2025.	13
2.2.4. Prijavljene štete od medvjeda.....	18
2.3. Kriteriji za raspodjelu kvote	18
2.4. Gospodarenje medvjedom i zahvat u populaciju medvjeda u susjednim državama	19
2.4.1. Slovenija	19
2.4.2. Bosna i Hercegovina	22
3. MJERE AKCIJSKOG PLANA	25
3.1. Tijela za izradu i provedbu akcijskog plana	25
3.2. Izlučenje medvjeda u 2025. godini	27
3.2.1. Krivolov i propisivanje zakonskih sankcija.....	30
3.2.2. Interventni odstrjel.....	30
3.2.3. Dodatni odstrjel.....	31
3.2.4. Stradavanje od prometa i drugih razloga.....	31
3.3. Očuvanje staništa	31
3.4. Sukob s čovjekom	31
3.4.1. Mjere za smanjivanje i naknadu šteta.....	31
3.4.2. Mjere za smanjivanje opasnosti za ljude.....	34
3.4.3. Sprječavanje pristupa medvjeda otpadu.....	34
3.5. Problematici medvjedi	34
3.6. Držanje medvjeda u zatočeništvu	35
3.7. Dobrobit od medvjeda za lokalnu zajednicu	35
3.8. Uključivanje javnosti u donošenju plana	36
3.9. Istraživanje i monitoring	36
3.10. Međunarodna suradnja	37
3.11. Revizija plana gospodarenja	37
3.12. Novi objavljeni znanstveni radovi u vezi medvjeda	37

1. UVOD

Donošenje Akcijskog plana gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj za svaku kalendarsku godinu predviđeno je Planom gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj. U 2019. godini donesen je i objavljen revidirani Plan gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Plan gospodarenja).

Zadatak ovog Akcijskog plana je jasno istaknuti i nabrojiti glavne akcije (mjere) koje će se provoditi u 2026., dok su sve ostale akcije detaljno opisane u samom Planu gospodarenja, i one se provode trajno i bez posebnog isticanja u godišnjem Akcijskom planu. U tome smislu ova dva dokumenta predstavljaju cjelinu, s time da je Plan gospodarenja više stručni, a Akcijski plan gospodarenja provedbeni dokument.

Tijekom izrade ovoga Akcijskog plana i donošenju odluka članova Nacionalnog povjerenstva za gospodarenje smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Nacionalnog povjerenstva), naročito u pogledu brojnosti, prirasta, zahvata u populaciju i raspodjeli kvote za 2026. godinu, korišteni su podaci iz istraživanja genetske raznolikosti te praćenja pomoću radio-telemetrijskih ogrlica, podaci o smrtnosti u periodu od 2005. do kraja 2025. godine dobiveni iz propisanih obrazaca (Obrazac za odstrijeljenog medvjeda, Obrazac za mrtvog medvjeda i Obrazac za medvjeda iz interventnog odstrjela), podaci iz obrazaca za brojanje s čeka, obrazaca o štetama od medvjeda, modeliranja populacije, a tijekom svih godina održava se konstantna suradnja s lovoovlaštenicima. Uz to, korišteni su i podaci iz lovnogospodarskih osnova o gospodarenju sa smeđim medvjedom za oko 100 državnih i zajedničkih lovišta te podaci drugih pravnih osoba koje upravljaju područjima unutar prostora rasprostranjenosti smeđeg medvjeda u Republici Hrvatskoj (nacionalni parkovi i dr.).

Od 2013. godine, a sukladno Direktivi o staništima i Zakonu o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj: 80/13., 15/18., 14/19., 127/19. i 155/23.), smeđi medvjed je strogo zaštićena životinjska vrsta (Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama, „Narodne novine“, broj: 144/13 i 73/16.). Uz ovaj status, smeđi medvjed je i na popisu divljači, sukladno važećem Zakonu o lovstvu („Narodne novine“, broj: 99/18., 32/19., 32/20. i 127/24. - OUSRH).

U skladu s člankom 16. Direktive o staništima, odnosno člankom 155. Zakona o zaštiti prirode, ukupna kvota izlučenja smeđih medvjeda u 2026. odobrit će se na godišnjoj razini rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije, a ovim Akcijskim planom propisat će se raspored odobrene kvote izlučenja po pojedinim lovoovlaštenicima, te će se izdati rješenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva o redovnom odstrjelu kao i prethodnih godina.

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije donijelo je po službenoj dužnosti Rješenje o dopuštenju za izuzeće od zabranjenih radnji s jedinkama strogo zaštićenih vrsta dana 17. veljače 2026. godine (KLASA: UP/I-352-04/26-08/39, URBROJ: 517-06-1-1-1-26-4).

2. OSNOVNI PODACI

2.1. Status i dosadašnje gospodarenje

Od 2005. godine smeđim medvjedom se gospodari prema Planu gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj (Zagreb, veljača 2005.), a od 2008. godine do 2019. godine po revidiranoj verziji istog plana. Od 2020. godine smeđim medvjedom gospodari se prema drugom revidiranom Planu gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj iz 2019. godine. U tome smislu promijenjene su i odgovarajuće odredbe sukladno Zakonu o lovstvu. Smeđi medvjed predstavlja vrstu krupne divljači zaštićenu lovostajem, a istim se na području Republike Hrvatske gospodari u skladu s Planom gospodarenja i Akcijskim planom za pojedinu kalendarsku godinu. Odredbe Zakona o lovstvu i podzakonskih propisa, koji se donose na temelju toga zakona, usklađene su s navedenim planovima.

Ulaskom Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije status smeđeg medvjeda se promijenio iz zaštićene u strogo zaštićenu životinjsku vrstu, no unatoč ovoj promjeni medvjed je i dalje zadržao i status divljači sukladno Zakonu o lovstvu. To zahtijeva sustavno praćenje stanja populacije i redovito izvještavanje nadležnih Europskih tijela. U protivnom bi se status medvjeda kad divljači mogao izgubiti.

2.1.1. Izvješće o stanju očuvanosti vrste smeđi medvjed (*Ursus arctos* L.)

EU Direktiva o staništima (Habitats Directive, 92/43/EEZ) i Direktiva o pticama (Birds Directive, 2009/147/EZ) predstavljaju okosnicu EU zakonodavstva vezanog uz zaštitu prirode.

Sukladno članku 17 Direktive o staništima, svaka država članica Europske unije dužna je redovito izvještavati o stanju očuvanosti svih relevantnih sastavnica prirode na svom teritoriju. Izvješćivanje se provodi svakih šest godina. Republika Hrvatska je 2019. godine izvijestila Europsku komisiju o stanju očuvanosti 257 divljih vrsta iz Priloga II, IV i V EU Direktive o staništima, kada je napravljen izvještaj i o stanju očuvanosti vrste smeđi medvjed u sve tri biogeografske regije (alpinskoj, mediteranskoj i kontinentalnoj) u suradnji Uprave šumarstva, lovstva i drvne industrije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i Zavoda za zaštitu okoliša i prirode Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije.

Kako je Republika Hrvatska pristupila Europskoj uniji 2013. godine, to je bilo prvo izvješće RH o stanju očuvanosti. Izvješće sadržava analizu vrijednosti svih parametara stanja očuvanosti vrsta za svaku biogeografsku regiju posebno. Parametri za procjenu stanja očuvanosti su rasprostranjenost i brojnost vrste, ocjena veličine i kvalitete staništa važnog za vrstu, ocjenu najvažnijih pritisaka i prijetnji, provođenje mjera očuvanja, procjenu brojnosti jedinki unutar Ekološke mreže te izgled opstanka vrste u budućnosti.

U našem prvom izvješću, s obzirom na stalnu prisutnost smeđeg medvjeda u alpinskoj i mediteranskoj biogeografskoj regiji dana je potpuna procjena stanja očuvanosti, dok je za kontinentalnu biogeografsku regiju ocijenjeno da je medvjed marginalno prisutan te je procjena dana kao nepoznato stanje očuvanosti. U sklopu procjene stanja očuvanosti dane su povoljne referentne vrijednosti (favourable reference values - FRV) odnosno povoljne veličine područja rasprostranjenosti (favourable reference range - FRR) i povoljne veličine populacije (favourable reference population - FRP). Za alpinsku biogeografsku regiju ocijenjeno je da je povoljna veličina područja rasprostranjenosti 6325 km², povoljna veličina populacije je 750 jedinki, veličina i kvaliteta staništa za vrstu su povoljni, kao i izgledi za budućnost. Mjere očuvanja, iako su poznate, ne primjenjuju se u potpunosti. Na temelju stabilnog trenda populacije i područja rasprostranjenosti kao i procjene svih ostalih potrebnih parametara stanje očuvanosti smeđeg medvjeda u alpinskoj biogeografskoj regiji ocijenjeno je kao povoljno (FV). U mediteranskoj biogeografskoj regiji povoljna veličina područja rasprostranjenosti iznosi 1730 km², povoljna veličina populacije je 83 jedinke, veličina i kvaliteta staništa za vrstu nedovoljno su poznati, dok su ocjena trenda populacije i rasprostranjenosti ocijenjeni kao stabilni, pa je uz ostale parametre ukupna procjena stanja očuvanosti ocijenjena kao povoljna (FV). U kontinentalnoj biogeografskoj regiji, zbog marginalne prisutnosti medvjeda procjena stanja očuvanosti je nedovoljno poznata (XX), a svi parametri nisu procijenjeni. Povoljna veličina područja rasprostranjenosti nije poznata, dok je povoljna veličina populacije procijenjena na 167 jedinki. Slijedom komentara Europske komisije zaprimljenih na izvještavanje RH za očekivati je da će medvjed i u kontinentalnoj biogeografskoj regiji biti ocijenjen kao stalno prisutna vrsta u idućem izvještajnom razdoblju.

U drugom izvješću o stanju očuvanosti vrsta i stanišnih tipova temeljem članka 17. Direktive o staništima za razdoblje 2019.-2024. godina koje je podneseno 2025. godine, stanje populacije medvjeda u sve tri biogeografske regije (mediteranska, alpska i kontinentalna) ocijenjeno je kao povoljno (FV) za rasprostranjenost, populaciju, stanište, buduće izgleda i ukupnu ocjenu. Procijenjena brojnost iznosi 50–104 jedinke za mediteransku regiju, 900–1276 jedinki za alpsku regiju te 150–253 jedinke za kontinentalnu regiju. Trend populacije u svim regijama je ocijenjen kao stabilan (S), bez značajnih promjena u proteklom razdoblju. Ukupno gledano, stanje populacije smeđeg medvjeda u Hrvatskoj je stabilno i povoljno.

Direktive nalažu provedbu niza mjera usmjerenih na očuvanje prirode i održivo korištenje prirodnih resursa kao i podnošenje Izvješća o poduzetim mjerama, pa s obzirom na navedeno u budućem razdoblju trebalo bi revidirati postojeće mjere i po potrebi uvesti nove mjere očuvanja te iste provoditi. Prepoznati pritisci i prijetnje u navedenim biogeografskim regijama su šumske i agronomске gospodarske aktivnosti, cestovni i željeznički promet te ostale prometne i energetske infrastrukture, turizam i sportske aktivnosti kao i razni drugi infrastrukturni zahvati.

U obvezi smo očuvati populaciju u povoljnom stanju, s istom brojnošću i/ili u porastu. Svaki eventualni pad veličine populacije mora se posebno pravdati, a može dovesti i do odbijanja izuzeća (derogacija), kao i nepriznavanja dokumenata za izvoz trofeja, što u konačnici može gospodarenje vrstom ne samo otežati već učiniti i neprovedivim.

Sukladno odredbama EU Direktive o staništima, ubuduće interventni odstrjel biti će prikazan prema razlozima traženja odstrjela/lokacijama, kao i u odnosu na prethodno poduzete druge mjere odvratanja/prevenције prije samog odstrela, a sukladno odredbama EU Direktive o staništima. Sve podatke o znakovima prisutnosti medvjeda obraditi će se na način da se utvrdi kolika površina staništa medvjeda je prešla iz kategorije povremenog obitavanja u kategoriju stalnog obitavanja, te na kolikoj površini je prvi puta zabilježeno pojavljivanje medvjeda (u kojoj kategoriji i brojnosti) da bi se preciznije moglo utvrditi da li se ili nije, te u kojoj mjeri se proširilo područje rasprostranjenosti vrste. Također, evidentirati će se sve mjere očuvanja koje su poznate i koje je potrebno provesti, te koje se provode.

Slijedom svih navedenih spoznaja i analiza, gospodarenje populacijom, uključujući dosadašnji utjecaj lovnog zahvata (14%) i smrtnosti od ostalih uzroka (do 2%) na razini do najviše 16% veličine populacije (kako je propisano Planom gospodarenja), za sada ne predstavlja, barem ne na kraći rok, prijetnju populaciji u smislu štetnog utjecaja na stanje očuvanosti ove vrste. Odstrjel se treba određivati i raspodjeljivati po lovištima po biogeografskim regijama uvažavajući povoljnu referentu vrijednost veličine populacije, a obveze i potrebne radnje će se ugrađivati u godišnje Akcijske planove kao i u slijedeću reviziju Plana gospodarenja smeđim medvjedom.

2.2. Sadašnje stanje

2.2.1. Rasprostranjenost i površine stalnog i povremenog obitavanja

Površina rasprostranjenosti smeđeg medvjeda u Republici Hrvatskoj detaljno je opisana u Planu gospodarenja i dijeli se na područje stalnog i područje povremenog obitavanja. Akcijski plan uključuje i ona lovišta koja se nalaze u području povremenog obitavanja smeđeg medvjeda, što je napravljeno iz razloga kako bi i lovoovlaštenici u područjima povremenog obitavanja smeđeg medvjeda dobili informaciju o gospodarenju ovom vrstom u Republici Hrvatskoj, te radi eventualnog postupanja u slučaju pojave šteta ili drugih problema. Pri tome se ne smije isključiti mogućnost da određena područja povremenog obitavanja mogu postati (ili su već postala) područja stalnog obitavanja smeđeg medvjeda. Unutar područja povremenog obitavanja istaknuta je zona gdje smeđi medvjed nije poželjan i tamo se njime gospodari po posebnim pravilima.

Kako bi se pratilo stanje površine staništa medvjeda (područje rasprostranjenosti vrste) u kategoriji povremenog obitavanja bilježiti će se brojnost jedinki koje se pojavljuju na način da se evidentiraju i obrađuju svi podaci o znakovima prisutnosti. Na taj način će se utvrditi prvo pojavljivanje vrste u određenom području te kolika je površina staništa i kada će to područje prijeći iz kategorije povremenog u kategoriju stalnog obitavanja.

2.2.1.1. Zabilježeni incidenti sa medvjedima

Tijekom 2021. godine medvjedi su se pojavljivali na više mjesta izvan do sada zabilježenog prostora rasprostranjenosti. Tako su zabilježeni kod Macelja, Stona i Vrbanje. Također se učestalije pojavljivao u području „povremenog pojavljivanja“ na području Gline. U 2022. godine zabilježena je pojava medvjeda u Dubrovačkom primorju kod naselja Doli i ponovo oko Grada Gline. Tijekom 2023. godine medvjed se pojavio u Umagu (reportaža RTL-a) i u Kostreni, Novskoj i Glini.

U 2024. godini medvjed se pojavljivao na više mjesta u pa se tako ponovo pojavio na području grada Umaga. U NP Paklenica je stalno prisutan i u projektu sa Veterinarskim fakultetom u Zagrebu (voditelj Slaven Reljić) je već niz godina i telemetrijski praćen, a u 2024. je na ulazu za posjetitelje u Maloj Paklenici zaklao jarca. Medvjed se udaljio, jarac je maknut te je medvjed otišao. Medvjed je također viđen (a postoje i tragovi) u blizina Grada Krapine. U Rudanovcu u NP Plitvička jezera je mladi medvjed dva puta morao biti kemijski imobiliziran i obilježen GPS ogrlicom. Nakon prve imobilizacije je nastavio dolaziti na isti otpad u Rudanovcu, ali je nakon drugog uspavlivanja iz injekcione puške premještan u udaljeni dio Parka i tada je otišao izvan Parka i više nije radio probleme. Zabrlažio je u području Srednje Gore južno od Udbine. Kod Ravne Gore je autobus udario medvjeda. U naselju Medak medvjedica i tri medvjedića su pali u suhi bunar i organizirana je akcija spašavanja. Medvjedica i medvjedići su bili spašeni iz bunara. Kod Starigrada kod Senja primijećen je medvjed sa

ozlijeđenom šapom. U Vrbovskom medvjed je porušio kante s krumpirom, ušao u dvorište gdje je ošteti košnice i usmrtio psa tornjaka. U srpnju je tijekom lova ozlijeđen lovac na području između Krasna i Kutereva, a u rujnu je na području NP Plitvička jezera u naselju Čujića Krčevina tijekom večernje šetnje medvjed napao i ozlijedio čovjeka. U mjestu Krbavica kod Korenice napao je ovce u toru. Kod Generalskog Stola, Vrbovskog, Novog Vinodolskog, na Platku (grad Čabar) zabilježena pojava medvjeda. Ženski medvjedić koji je dolazio u Novi Vinodolski je uhvaćen, obilježen telemetrijskom ogrlicom i premješten u masiv Velebita gdje se zadržao i zabrložio iznad Jasenka.

Tijekom 2025. godine zabilježene su sljedeće pojave smeđeg medvjeda.

Ovdje nabrajamo sva zabilježena pojavljivanja u Zoni povremenog obitavanja (pojavljivanje i incidenti), a u Zoni stalnog obitavanja samo na koja su bila povezana sa nekom konfliktnom situacijom.

Na cesti Gračac Knin auto je udario medvjeda, tražili su ga sa psom bez uspjeha. U naselju Trbušnjak u Senju dva medvjeda su pojeli 5 kornjača čančara u vlasništvu jedne žene. U Starigradu kod Senja dojavljeno je da medvjedica i 2 mladunca ulaze u dvorišta i uništavaju ograde a tako i u naselju Lukovo jedan medvjed viđen vrlo blizu naselja te su primijećeni tragovi. U Jablancu dva do tri medvjeda viđena su kako dolaze među kuće. U NP KRKA medvjed se pojavio u selu Mokro polje. U selu Golubić kod Knina pojavio se medvjed i to u zaseoku Momići. U okolici Grada Benkovca kod mjesta Medviđa medvjed se pojavljuje blizu OPG na kojem se nalaze magarci. Obavijest od službe 112, da se u okolici Obrovca, selu Muškovci kod kuće farme OPG-a Branislava Milanka pojavljuje medvjed a koji je tijekom 2025. usmrtio dvije i ozlijedio više krava. Od usmrćenih krava pronađeni su samo ostaci kože i kosti te tragovi šapa na zemlji. Na otoku Krku odstrjeljen je medvjed u ožujku, a kod Baške također je viđen medvjed, ali pojavu nije potvrdio lovoovlaštenik.

U novinama „24 sata“ objavljeno je da su na Maclju viđena 3 medvjeda, što nije potvrđeno. Na području Rafinerije nafte Rijeka koja se nalazi na području Općine Kostrena u više navrata uočen je medvjed mlađe dobi. U općini Čavle/Cernik tri medvjeda su dolazila na kante sa smećem.

U zoni stalnog obitavanja najviše intervencija je bilo od svibnja do srpnja na području Općine Plitvička jezera (naselje Rudanovac) gdje se medvjedica s dva mlada redovno pojavljivala na kantama za otpatke koje nisu bile zaštićene. U nekoliko navrata medvjedica je tjerana te je čak u jednom trenutku došlo i do naleta vozila na nju, gdje nije teže ozlijeđena i problemi su se nastavljali dalje. Vezano na to organiziran je i sastanak Stožera civilne zaštite. Općina je pristupila izradi „kaveza“ za kante i kontejnere za smeće i pojačala odvoz otpada te više nije bilo potrebe za intervencijama. U okolici Gospića, selo Kruškovac medvjed je u pčelinjaku uništio košnicu. U lovištu broj: IX/2 – „GOLO TRLO“ u mjesto Čanak medvjed je ubio dvije krave. U lovištu broj: IX/36 – „MALI ALAN“ u zaseoku Pećica na OPG Milanko medvjed je ranio jednu kravu i bika. Na cesti Gračac-Knin došlo je do naleta vozila na medvjeda koji je pobjegao. Lovoovlaštenik je organizirao potragu s psima, ali bezuspješno.

2.2.2. Kapacitet, brojnost, trend i prirast

U Planu gospodarenja (poglavlja 4.8.3. i 4.8.4.) detaljno je obrazloženo kako se došlo do procjene veličine populacije smeđeg medvjeda u Republici Hrvatskoj u 2015. godini, do spoznaja o trendu (stabilan ili u porastu) te do sposobnosti nadoknađivanja izlučenja iz populacije (10 - 16 %). Prikazani mortalitet u razdoblju 2005. - 2025. godine podupire te procjene. Od 2007. godine, uz dosadašnje metode praćenja, počelo je i sustavno evidentiranje broja smeđih medvjeda opaženih na hranilištima prema priloženom obrascu. Procjenjivanje veličine populacije putem genetičkih pokazatelja iz 2008. godine dalo je rezultate koji su pokazivali da je brojnost smeđeg medvjeda oko 1000 grla, dakle na gornjoj granici raspona navedenog u Planu gospodarenja i tako podupire odluku o kvoti za odstrjel u 2009., 2010., 2011. i 2012. godini na razini 100 grla smeđeg medvjeda (plus do 40 grla gubitaka od drugih uzroka). U 2013., 2014., 2015. i 2016. godini kvota je iznosila 120 grla smeđeg medvjeda planirano redovnim odstrjelom, a za ostale gubitke predviđeno je do 30 grla. U 2018. godini redovnim i interventnim odstrjelom planirano je izlučenje 140 grla, dok je za ostale gubitke planirano 10 grla. U 2019., 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godini redovnim odstrjelom je

planirano izlučenje 130 grla, dok je za ostale gubitke planirano 20 grla, a ovaj način rasporeda kvote korišten je i u 2025. godini te će se isti raspored koristiti i za 2026. godinu.

U okviru LIFE DINALP BEAR projekta, od početka rujna do kraja prosinca 2015. intenzivno su prikupljeni uzorci izmeta smeđeg medvjeda za novo genetičko određivanje brojnosti, i to na cijelom području rasprostranjenosti u Republici Hrvatskoj, a također u sklopu projekta isto se provodilo i u Republici Sloveniji. Uz suradnju lokalnih lovaca na području Republike Hrvatske prikupljeno je i dostavljeno na analizu preko 2200 uzoraka. Rezultati genetičkih analiza kasnili su u odnosu na planirano, te su prvi (neslužbeni) rezultati dobiveni tek krajem 2017. godine. Službeni rezultati stigli su u siječnju 2018. godine te su dokazali ukupnu brojnost smeđeg medvjeda u Republici Hrvatskoj, računajući i priplod od te godine od oko 937 grla, odnosno u rasponu od 858 – 1063 grla. Rezultati pokazuju da je populacija smeđih medvjeda na području Republike Hrvatske stabilna. Važno je istaknuti da za južni dio Like, koji predstavlja značajno stalno stanište ove vrste, nije postojala dobra pokrivenost uzorcima, stoga je podatak o brojnosti smeđih medvjeda u tome području manje precizan. Novi je podatak o širenju staništa ove vrste, koja je svoje stalno stanište pronašla na dijelovima Žumberačkog gorja te Dinare, Mosora, Kamešnice i Biokova, a koji je dobiven tijekom 2017. godine na radionicama održanim za lovoovlaštenike u područjima povremenog obitavanja smeđeg medvjeda. Također od jeseni 2023. godine pokrenuto je intenzivno prikupljanje uzoraka izmeta smeđeg medvjeda za novo genetičko određivanje brojnosti na cijelom području rasprostranjenosti u Republici Hrvatskoj s planiranim trajanjem do travnja 2024. Zbog nedovoljnog broja prikupljenih uzoraka izmeta, navedeno prikupljanje produženo je do studenog 2024. godine. Prikupljeno je ukupno 1314 uzoraka izmeta i 239 uzoraka tkiva od izlučenih medvjeda, što je gotovo 700 uzoraka manje nego 2015. godine.

Ti uzorci su sada u laboratorijskoj obradi i analizi, a rezultati ovog genetskog brojanja se očekuju u 2026. godini.

Efektivna veličina populacije

U redovitom godišnjem monitoringu medvjeda u Hrvatskoj obavljene su genetičke analize uzoraka mišića medvjeda iz odstrela i ostale smrtnosti. Ovdje je sažetak rezultata (s grafikonom) zadnje analize izrađene u DivjaLABS u Ljubljani:

Skrbinšek T., Reljić S., Konec M., Boljte B., Hrga N., Severin K., Huber Đ., 2025. Genetska analiza tkivnih uzoraka medvjeda iz Hrvatske iz 2024 i procjena efektivne veličine populacije. Konačno izvješće. Ljubljana. DivjaLabs d.o.o. 16 str.

Cilj studije bio je istražiti dinamiku efektivne veličine populacije smeđeg medvjeda genotipizacijom uzoraka tkiva odstrijeljenih i na druge načine stradalih medvjeda. Studija je nastavak studija iz prošlih godina, sa dodanim novim uzorcima.

Efektivna veličina populacije (N_e) jedan je od najvažnijih parametara za zaštitu jer potpuno opisuje genetski pad («genetic drift»), jedan od temeljnih pokretača evolucije populacije, dok istovremeno sažima i relativni značaj mutacije, selekcije i migracija. N_e može se nešto pojednostavljeno shvatiti kao broj jedinki koje doprinose sljedećoj generaciji i ovisi o različitim faktorima, uključujući broj jedinki u populaciji, dinamiku rasta populacije, varijancu u reprodukcijском uspjehu i omjer spolova.

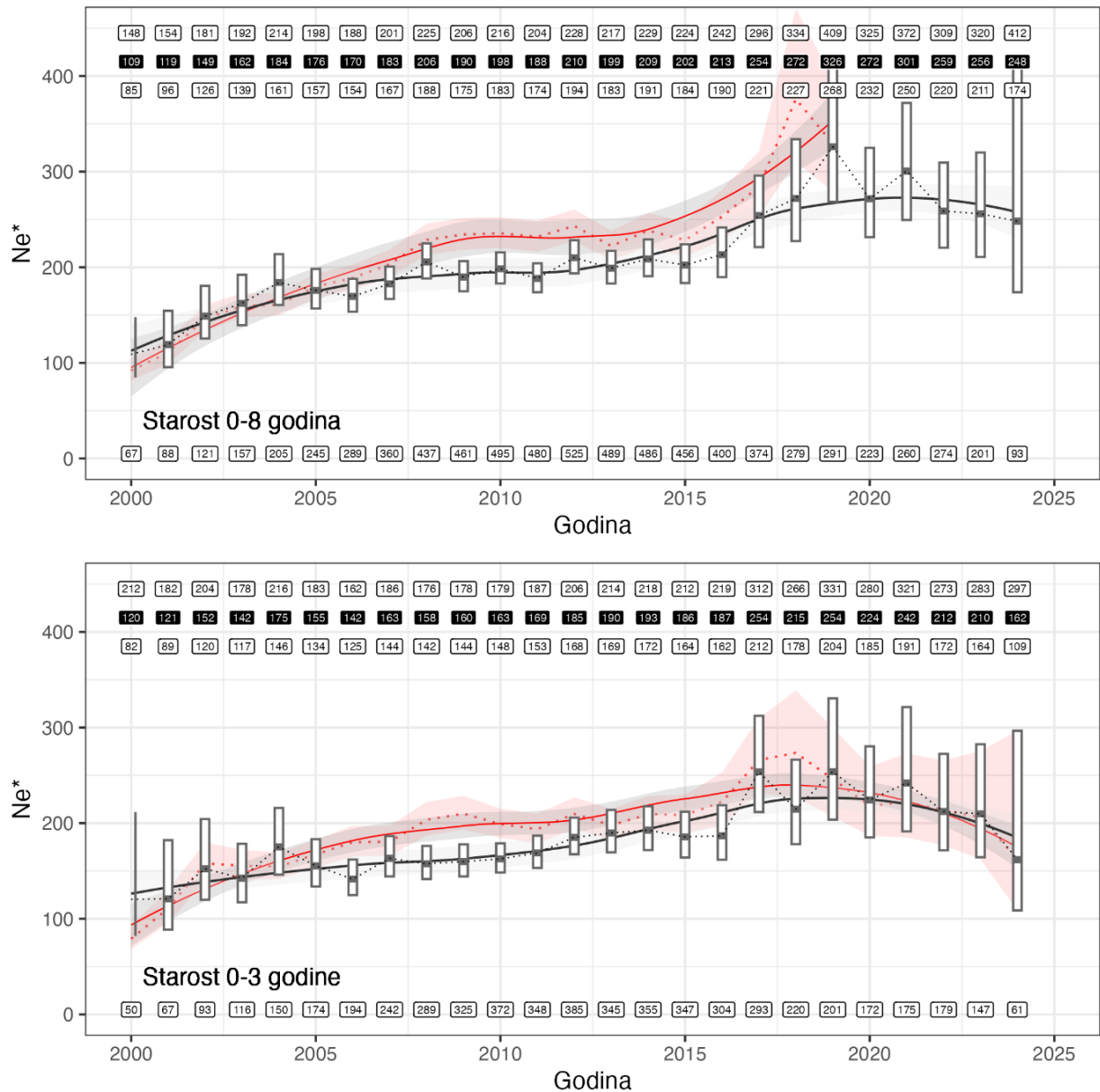
U studiji smo koristili uzorke tkiva odstrijeljenih i na druge načine stradalih medvjeda i genotipizaciju pomoću sekvenciranja sljedeće generacije. Koristili smo genotipove medvjeda iz Slovenije i Hrvatske iz prethodnih studija, koje smo nadopunili genotipovima 100 medvjeda iz Hrvatske iz 2023. godine. Procijenili smo dinamiku efektivne veličine populacije i genetsku raznolikost smeđeg medvjeda u Hrvatskoj i SZ Dinaridima (Slovenija + Hrvatska).

Dinamika N_e populacije medvjeda u SZ Dinaridima ukazuje na kontinuirani trend porasta koji usporava poslije 2017. godine, a slično je i sa slikom koja se temelji samo na uzorcima iz Hrvatske. Prosjek procjena zadnjih 8 godina (2017 – 2024) sa uzorcima iz Hrvatske je $N_e = 271$ (222 – 342) dok je sa uzorcima iz Hrvatske i Slovenije taj prosjek $N_e = 282$ (233 – 349). Populacija ima visoku genetsku raznolikost i dovoljno visoku efektivnu veličinu populacije ($N_e > 50$) da bi se izbjeglo parenje u srodstvu i poteškoće koje to uzrokuje, zadovoljavajući kriterij minimalne viabilne populacije. Ipak, efektivna veličina populacije manja je od 500, što se smatra okvirnom donjom granicom za očuvanje genetske raznolikosti u evolucijskom vremenu,

stoga je potrebno podržavati genetski tok između susjednih populacija medvjeda (posebno u južnim Dinaridima, Balkanu i Karpatima) i dugoročno težiti stvaranju metapopulacije na širem području Balkana i Srednje Europe.

Rezultate studije treba pažljivo tumačiti. Trend kretanja efektivne veličine populacije ostaje pozitivan, iako je rast nešto sporiji, te se stoga u ovom trenutku ne preporučuju nikakve promjene u upravljanju na temelju ovog istraživanja. Promjena dinamike efektivne veličine populacije ne znači nužno promjenu broja medvjeda u prirodi, jer sličan učinak može nastati i usporavanjem rasta populacije (koji je prethodnih desetljeća pokazivao iznimnu dinamiku) ili promjenom reprodukcijuskog uspjeha jedinki (npr. zbog promjena u strukturi mortaliteta). Također, procjene mogu biti značajno utjecane događajima u Bosni i Hercegovini, o kojima imamo vrlo malo podataka. No, to isto je i prednost ovog parametra, jer njime dobijemo uvid u status cijele populacije medvjeda u SZ Dinaridima iako iz dijela populacije u BiH nemamo podataka, a s tim parametrom pratimo i utjecaje drugih faktora koji bi mogli utjecati na očuvanje medvjeda. To daje stvarnu vrijednost procjeni efektivne veličine populacije kao alata za stalno praćenje populacije medvjeda.

Na Slici 1. prikazana je dinamika efektivne veličine populacije od 1999. do 2024. godine. Za procjenu svake godine uzeti su u obzir medvjedi u dobi od 0 do 8 godina (generacijski interval) i od 0 do 3 godine (predreproduktivni).

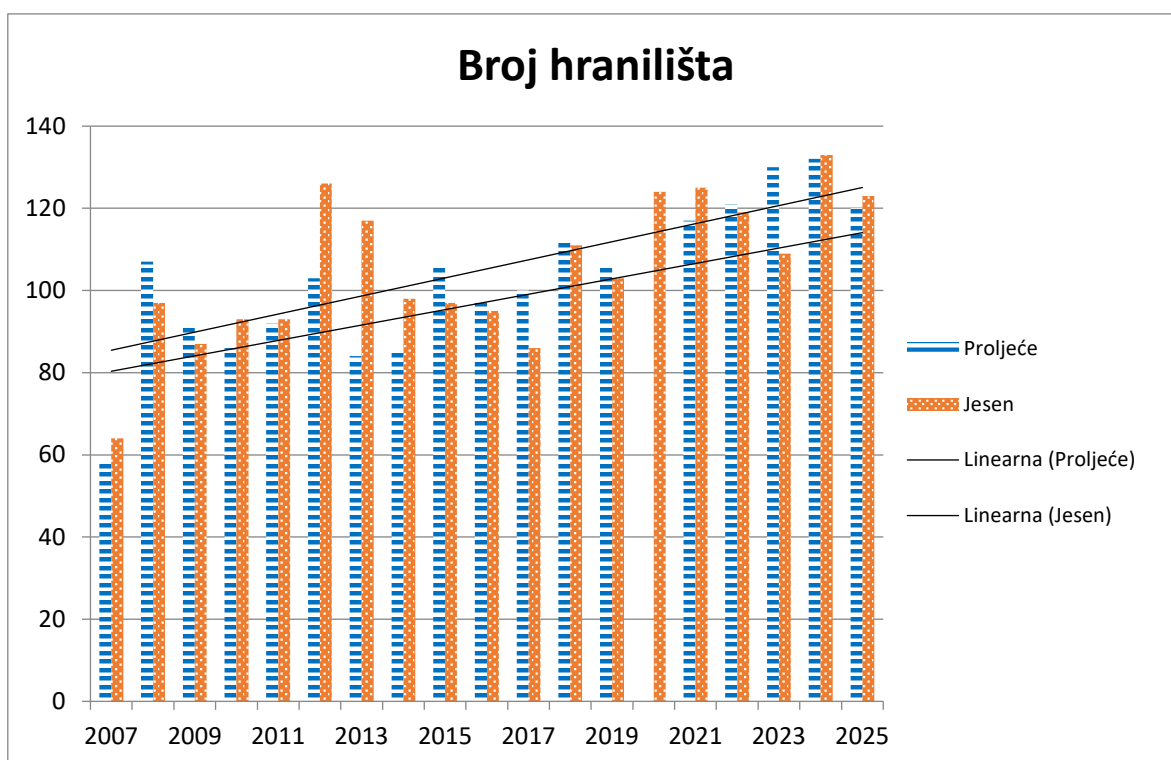
Slika 1.: Dinamika efektivne veličine populacije (N_e) u Hrvatskoj i zajedno u Sloveniji i Hrvatskoj. Lokalne procjene za Hrvatsku prikazane su crnom bojom, crne (HR) i crvene (HR+SLO) neprekinute linije pokazuju trend. Brojevi dolje predstavljaju broj jedinki (genotipova) iz Hrvatske korištenih za svaku procjenu, a brojevi gore prikazuju procjene N_e i intervala pouzdanosti (samo za Hrvatsku). N_e je procijenjena za svaku godinu s genotipovima jedinki koje su bile žive te godine i mlađe od 8 godina (generacijski interval, gore) odnosno mlađe od 3 godine (predreproduktivne, dolje). Crvenom bojom na grafikonu prikazana je i procjena N_e za cijelo područje Slovenije i Hrvatske (populacija u SZ Dinaridima) i njezina statistička pogreška. Metode su iste kao i za Hrvatsku, s razlikom da su za te procjene korišteni uzorci iz obje države. Kako u razdoblju 2019 – 2024 za Sloveniju imamo samo uzorke životinja do 3 godine starosti, za to razdoblje nismo napravili procjene N_e za starost 0-8 godina

Brojanje na hranilištima

U cilju procjene trenda i stanja populacije smeđeg medvjeda u Republici Hrvatskoj u 2025. godini planirana je i obavljena provedba dva brojanja na hranilištima i to:

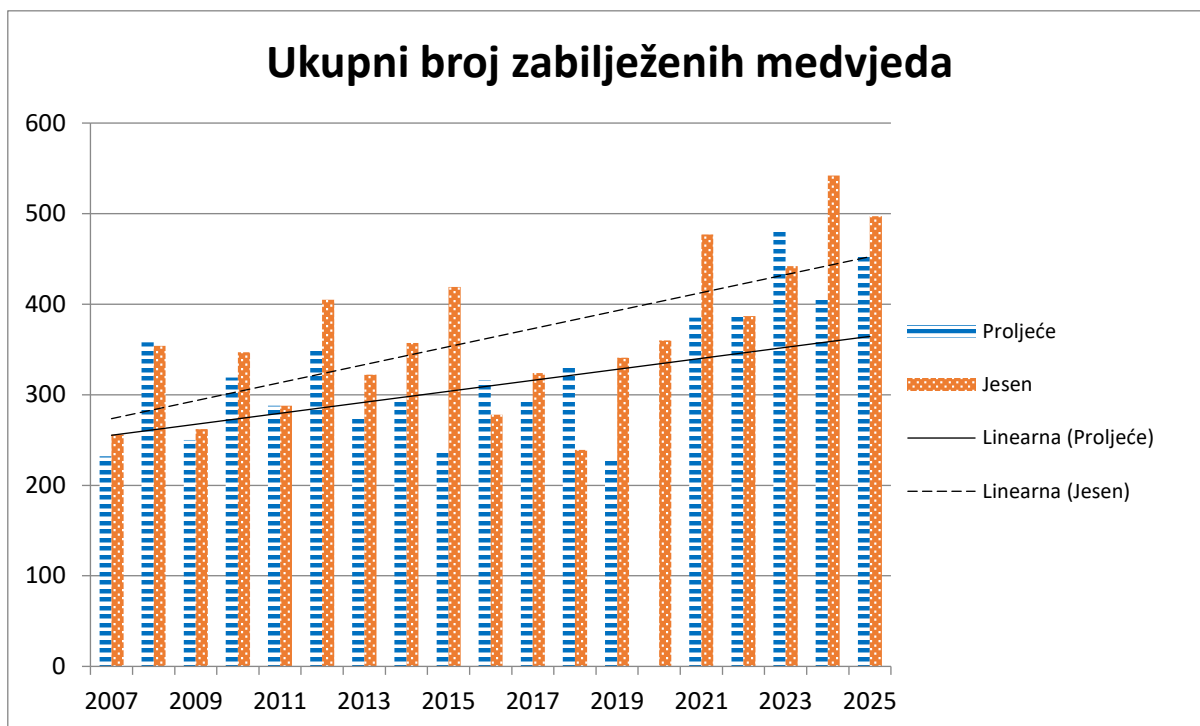
- u proljeće, na dan 13. travnja 2025. godine,
- u jesen, na dan 7. listopada 2025. godine.

Brojanja su provedena na aktivnim hranilištima za navedenu godinu, što podrazumijeva hranilišta na kojima je za tu godinu dopušteno prihranjivanje smeđeg medvjeda, odnosno u onim lovištima kojima je Akcijskim planom za 2025. godinu odobrena redovna kvota odstrjela. Rješenjem o redovnom odstrjelu Ministarstvo nadležno za poslove lovstva lovoovlaštenicima propisuje maksimalan broj aktivnih hranilišta koji je dopušten, uzimajući u obzir odredbe Plana gospodarenja. U višegodišnjem razdoblju (od 2007. do 2025.) prikupljaju se podaci za prosječno oko 104 hranilišta godišnje, pa su rezultati usporedivi (Slika 1.). U 2024. godini u proljeće je brojano na 132, a u jesen na 133 hranilišta što je najviši broj hranilišta otkad se obavlja brojanje. U 2025. u proljeće je brojano na 120, a u jesen na 123 hranilišta.

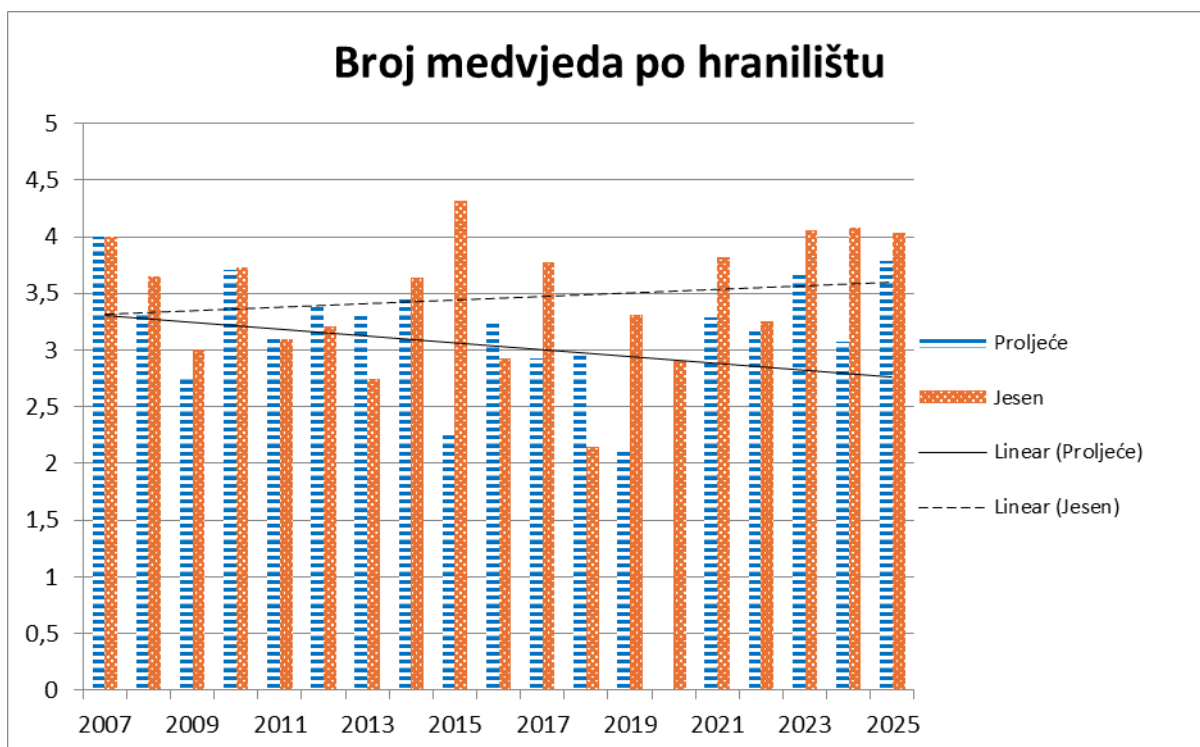

Slika 2. Pregled broja hranilišta na kojima je obavljeno proljetno i jesensko brojanje medvjeda od 2007. do 2025. godine.

U 2025. godini ukupno je viđeno i zabilježeno 455 medvjeda u proljetnom i 497 medvjeda u jesenskom brojanju. Proljetni broj je veći za 128 jedinki od višegodišnjeg prosjeka za proljetno brojanje (2007-2025), dok je jesenski veći za 134 od jesenskog višegodišnjeg prosjeka za isto razdoblje (Slika 2). Otkad se provodi monitoring trenda brojanjem na hranilištima, od 2007. godine, ovo je druga najviša zabilježena vrijednost u jesenskom brojanju nakon 2024. godine, dok je za proljetno brojanje viša vrijednost bila 2023. godine (480). Po pojedinoj aktivnoj čeki u proljeće je viđeno prosječno 3,79 medvjeda, a u jesen 4,04 medvjeda. I proljetni i jesenski prosjeci su viši od višegodišnjeg prosjeka (2007.-2025.) za obje sezone zajedno koji iznosi 3,32 medvjeda (Slika 3.). Udio mladunčadi u prve 2 godine života koji su opaženi uz majku od ukupnog broja medvjeda u 2025. godini je iznosio 36% što je istovjetno sa višegodišnjim prosjekom od 2007. do 2025. godine.

Slika 3. Pregled ukupnog broja zabilježenih medvjeda na hranilištima u proljeće i jesen od 2007. do 2025. godine

Slika 4. Pregled prosječnog broja zabilježenih medvjeda po aktivnom hranilištu za proljetni i jesenski dio sezone od 2007. do 2025. godine.

2.2.3. Mortalitet po uzrocima i zahvatima u populaciju

Podaci o mortalitetu po uzrocima te zahvat u populaciju za razdoblje od 2005. do 2018. godine dan je u postojećem Planu gospodarenja, te se u ovom Akcijskom planu ne prikazuje. Prikazuju se podaci o ostvarenom ukupnom mortalitetu za 2019., 2020., 2021., 2022., 2023., 2024. i 2025. godinu.

U 2019. odstrjelna kvota (redovni + dodatni) iznosila je ukupno 130 grla smeđeg medvjeda, dok je za ostale gubitke i interventni odstrjel predviđeno 20 grla, dakle ukupno planirano izlučenje iz populacije iznosilo je 150 grla smeđeg medvjeda. Lovoovlaštenicima je ukupno dodijeljeno 206 evidencijskih markica (od toga 7 evidencijskih markica za interventne odstrjele), a realizacija je iznosila 129 grla, odstrjel 1 grla realiziran je u interventnom odstrjelu i 1 grlo je premješteno. Ostala smrtnost je iznosila 9 grla. Ukupno izlučenje za 2019. godinu, odnosno ukupni poznati mortalitet bio je 140 grla smeđeg medvjeda.

U 2020. godini, odstrjelna kvota (redovni + dodatni) iznosila je ukupno 130 grla smeđeg medvjeda, dok je za ostale gubitke i interventni odstrjel predviđeno 20 grla, dakle ukupno planirano izlučenje iz populacije iznosilo je 150 grla smeđeg medvjeda. Lovoovlaštenicima je ukupno dodijeljeno 171 evidencijskih markica (od toga 6 evidencijskih markica za interventne odstrjele), a realizacija je iznosila 47 grla, 2 grla su realizirana u interventnom odstrjelu. Ostala smrtnost je iznosila 11 grla. Ukupno izlučenje za 2020. godinu, odnosno ukupni poznati mortalitet bio je 60 grla smeđeg medvjeda. Razlozi za manje izlučenje u odnosu na protekle godine u prvom redu možemo povezati s epidemijom Covid-19, zbog čega je gotovo cijela proljetna sezona lova na medvjede bila onemogućena zbog zabrane putovanja između općina, gradova, županija i država, što je vidljivo i iz ostvarenja od samo 14 grla u redovnom odstrjelu. Jesenski dio sezone bio je nešto bolji, ali mora se u obzir uzeti veliki urod teškog šumskog sjemena, uzrok čemu je bio puno manji broj kretanja medvjeda na hranilištima. Drugi nezanemariv razlog manjeg izvršenja propisane odstrjelne kvote možemo naći u migrantskoj krizi s kojom se suočava i naša država, a prilično je izražen baš u područjima stalnog obitavanja medvjeda jer zasigurno utječe na stanište odnosno na mir u lovištima.

U 2021. godini, odstrjelna kvota (redovni + dodatni) iznosila je (treću godinu za redom) ukupno 130 grla smeđeg medvjeda, dok je za ostale gubitke i interventni odstrjel predviđeno 20 grla, dakle ukupno planirano izlučenje iz populacije iznosilo je 150 grla smeđeg medvjeda. Lovoovlaštenicima je ukupno dodijeljeno 185 evidencijskih markica (od toga 11 evidencijskih markica za interventne odstrjele), a realizacija je iznosila 131 grlo, 9 grla realizirano je u interventnom odstrjelu, a ostala smrtnost je iznosila 17 grla. Ukupno izlučenje za 2021. godinu, odnosno ukupni poznati mortalitet bio je 157 grla smeđeg medvjeda. Ukupni mortalitet bio je veći od planiranog prvi puta nakon 2008. godine kada je bio zabilježen veliki broj ostalih gubitaka (47 grla) i 2012. godine zbog odstrjela (117 grla kada je kvota bila 100).

U 2021. godini odstrjel je prebacio kvotu samo za jedan, a bilo bi znatno više da lov nije obustavljan već 23. listopada u trenutku kad je bilo odstrijeljeno oko 127 medvjeda, a 4 su odstrijeljena u zadnjoj noći. Treba uočiti da je naredba o obustavi daljeg lova bila vrlo učinkovita. Naravno, smrtnost od ostalih razloga se nastavila do kraja godine i dosegla ukupno 26, pa je ukupni mortalitet prebacio plan za 5%. Objašnjenje situacije je u dvije činjenice: (a) u 2020. je zbog COVID ograničenja ukupna smrtnost bila samo 40% od planirane (36% u odstrjelu) i (b) izrazit manjak prirodne hrane, posebno potpuni izostanka uroda bukvice. Medvjedi su dolazili na hranilišta znatno redovitije i realizacija lova je bila olakšana. Isti razlozi su doveli i do povećanog kretanja medvjeda, posebno u fazi pred zimovanje kada su učestalije stradavali od pružnog i cestovnog prometa.

Uključujući ukupni mortalitet u 2021. godini, u petnaest godina provođenja Plana gospodarenja ostvarena je ukupna smrtnost medvjeda na razini od 85%, odnosno ostvareno je izlučenje 1542 grla od ukupno planiranih 1822 grla smeđeg medvjeda.

U 2022. godini, odstrjelna kvota (redovni + dodatni) iznosila je ukupno 130 smeđih medvjeda, dok je za ostale gubitke i interventni odstrjel predviđeno 20 grla, dakle ukupno planirano izlučenje iz populacije bilo je 150 grla smeđeg medvjeda. Lovoovlaštenicima je ukupno dodijeljeno 161 evidencijska markica (od toga 9 evidencijskih markica za interventne odstrjele), a realizacija je iznosila 128 grla, 3 jedinke su realizirane u interventnom odstrjelu, a ostala smrtnost je iznosila 6 grla. Ukupno izlučenje za 2022. godinu, odnosno ukupni poznati mortalitet bio je 137 smeđih medvjeda (Tablica 1.).

U 2023. godini, odstrjelna kvota (redovni + dodatni) iznosila je ukupno 130 smeđih medvjeda, dok je za ostale gubitke predviđeno 20 grla, dakle ukupno planirano izlučenje iz populacije bilo je 150 grla smeđeg medvjeda. Lovoovlaštenicima je ukupno dodijeljeno 151 evidencijska markica (od toga 7 evidencijskih markica za interventne odstrjele), a realizacija je iznosila 125 grla, 5 grla realizirano je u interventnom odstrjelu, a ostala smrtnost je iznosila 14

grla. Ukupno izlučenje za 2023. godinu, odnosno ukupni poznati mortalitet bio je 144 medvjeda (Tablica 1.).

U 2024. godini, odstrjelna kvota (redovni + dodatni) iznosila je ukupno 130 smeđih medvjeda, dok je za ostale gubitke predviđeno 20 grla, dakle ukupno planirano izlučenje iz populacije bilo je 150 grla smeđeg medvjeda. Lovoovlaštenicima je ukupno dodijeljeno 154 evidencijske markice (od toga 8 evidencijskih markica za interventne odstrjele), a realizacija je iznosila 113 grla, 1 grlo realizirano je u interventnom odstrjelu, a ostala smrtnost je iznosila 7 grla. Ukupno izlučenje za 2024. godinu, odnosno ukupni poznati mortalitet bio je 121 grlo medvjeda (Tablica 1.).

U 2025. godini, odstrjelna kvota (redovni + dodatni) iznosila je ukupno 130 smeđih medvjeda, dok je za ostale gubitke predviđeno 20 grla, dakle ukupno planirano izlučenje iz populacije bilo je 150 grla smeđeg medvjeda. Lovoovlaštenicima je ukupno dodijeljeno 172 evidencijske markice (od toga 9 evidencijskih markica za interventne odstrjele), a realizacija je iznosila 123 medvjeda, 4 jedinke su izlučene u interventnom odstrjelu, a ostala smrtnost je iznosila 9 medvjeda. Ukupno izlučenje za 2025. godinu, odnosno ukupni poznati mortalitet bio je 136 jedinki medvjeda (Tablica 1.).

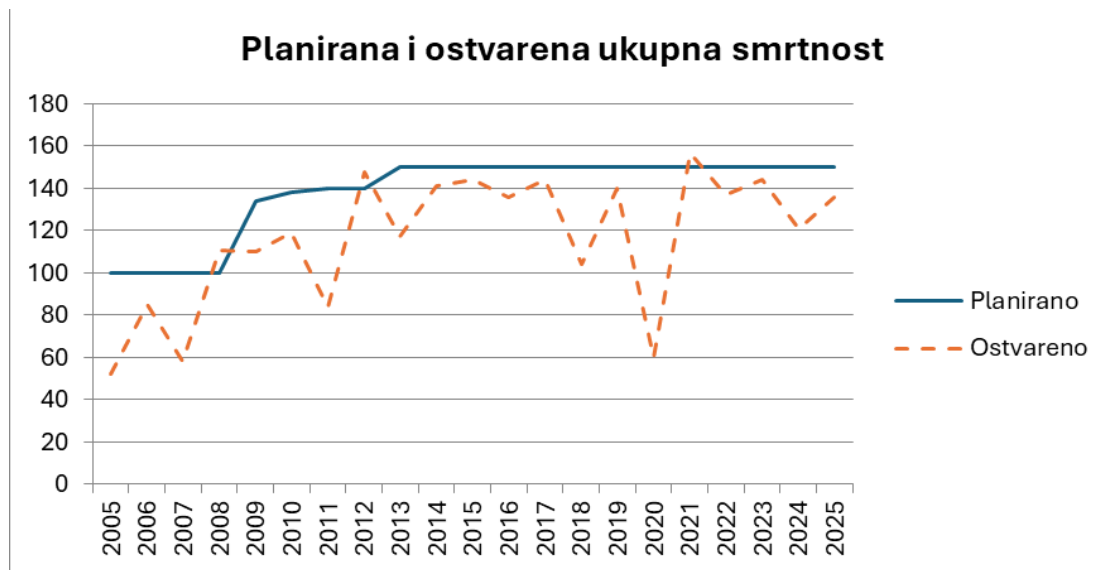
Tablica 1. Ukupna smrtnost medvjeda u razdoblju od 2005. do 2025. godine

Izlučenje medvjeda	Lov (N %)			Ostali gubici		Ukupno ostvareno izlučenje
	Plan		Ostvareno	Plan	Ostvareno	
	Redovno	Dodatno				
Godina	<i>Jedinki</i>					
2005	80		31 (39%)	20	21 (105%)	52 (52%)
2006	70		49 (70%)	30	36 (120%)	85 (85%)
2007	70		50 (71%)	30	8 (27%)	58 (58%)
2008	70	18	64 (91%)	30	47 (156%)	111 (111%)
2009	94	16	86 (86%)	40	24 (60%)	110 (79%)
2010	98	28	86 (86%)	40	33 (82%)	119 (85%)
2011	100	36	70 (70%)	40	14 (35%)	84 (60%)
2012	100	68	117 (117%)	40	31 (78%)	148 (112%)
2013	120	45	100 (83%)	30	17 (57%)	117 (78%)
2014	120	50	117 (98%)	30	24 (80%)	141 (94%)
2015	120	58	119 (99%)	30	25 (83%)	144 (96%)
2016	120	65	120 (100%)	30	16 (53%)	136 (91%)
2017	130	68	127 (98%)	20	17 (85%)	144 (96%)
2018	140#	43	99 (71%)	10	5 (50%)	104 (69%)
2019	130	59	129 (99%)	20	11 (55%)	140 (93%)
2020	130		47 (36%)	20	13 (65%)	60 (40%)
2021	130	34	131 (101%)	20	26 (130%)	157 (105%)
2022	130	22	128 (98%)	20	9 (45%)	137 (91%)
2023	130	4	130 (100%)	20	14 (70%)	144 (96%)
2024	130	0	113 (87%)	20	8 (45%)	121 (81%)
2025*	130	15	123 (95%)	20	13 (65%)	136 (91%)
Ukupno	2342		2040 (87%)	560	412 (74%)	2448 (89%)

*Detaljna analiza smrtnosti u 2025. godini prikazana je u Tablici 2.

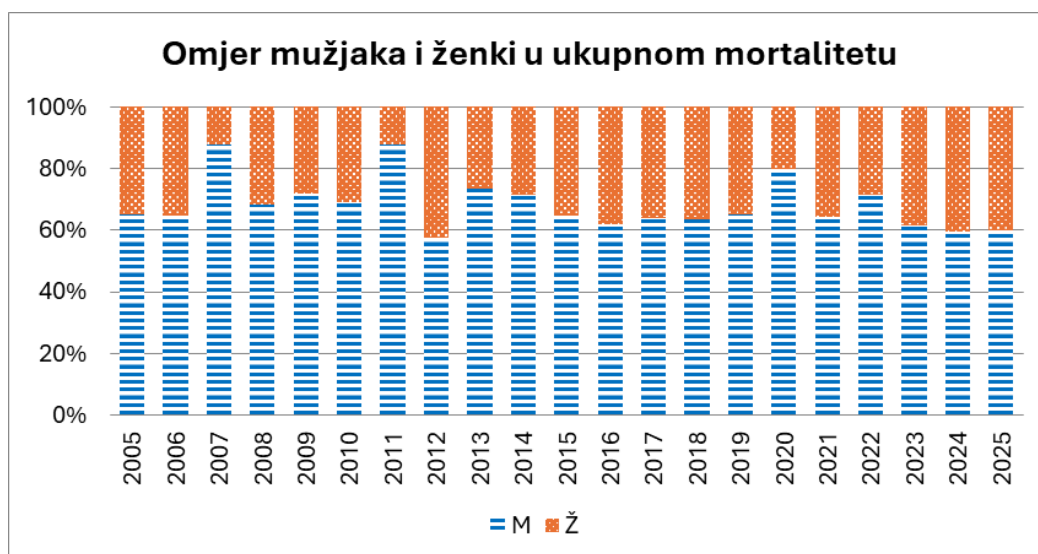
#U 2018. godini u redovnu lovnu kvotu uračunat je i interventni odstrjel koji se ranije pribrajao ostalim gubicima

Omjer planiranog i ostvarenog ukupnog mortaliteta smeđeg medvjeda po godinama prikazan je na slici 5.

Slika 5. Planirana i ostvarena ukupna smrtnost smeđeg medvjeda za razdoblje od 2005. do 2025. godine.

Do 2011. godine postojao je veliki nerazmjer spolova u ukupnoj smrtnosti medvjeda, a posebno u odstrjelju. Tako je npr. u 2011. godini udio ženki u odstrjelju bio samo 9 jedinki odnosno 11%. Tada je postavljen cilj uravnotežiti omjer spolova u ukupnoj smrtnosti smeđeg medvjeda. Zbog toga je prilikom propisivanja kvote odstrjela za 2012. godinu uvedena mjera kojom se ograničava masa pojedinih jedinki planiranih za odstrjel. Tom mjerom u 2012. godini postignuto je izlučenje ženki u visini od 42% od ukupnog izlučenja. U 2013. udio izlučenih ženskih grla je pao na 26 %, u 2014. je bio 28 %, a u 2015., 2016. i 2017. je porastao na 35 %, 38 % odnosno 37 % .U 2020. odstrijeljeno je 10 ženki i još ih je 2 stradalo u prometu i tih ukupno 12 ženki čini 20% ukupne smrtnosti, što je najniži postotak od 2012. godine. Rezultat ipak treba uzeti s rezervom jer je ostvareno svega 40% od ukupno planirane smrtnosti. Prosječan udio ženki smeđeg medvjeda u ukupnoj smrtnosti u razdoblju od 2005. do 2025. godine iznosi 33%. U 2024. ženke su predstavljale 41%, a u 2025. godini 40% ukupne smrtnosti (54 od 135; 1 jedinka je bila nepoznatog spola), a u odstrjelju također 40% (49 od 123), a to se može smatrati zadovoljavajućim (Slika 6). U 2025. je odstrijeljeno 25% (31 od 123) medvjeda mase ispod 100 kg što je u skladu sa ciljanim udjelom.

Slika 6. Omjer mušjaka i ženki smeđeg medvjeda u ukupnoj smrtnosti za razdoblje od 2005. do 2025. godine

Tablica 2. Analiza smrtnosti medvjeda u 2025. godini

Županija	Redovni+dodatni+interventni odstrjel		Mužjak	Ženka	Nepoznat	Ukupno
	zaduženje	izvršenje				red+dod+int
Karlovačka	26	23	11	12		23
Primorsko-goranska	54	44	29	15		44
Ličko-senjska	64	51	29	22		51
Zadarska	8	4	4	0		4
Zagrebačka	2	1	1	0		1
Istarska	1	0	0	0		0
Ukupno odstrjel	155	123	74	49		123
Interventni	3	2	2			2
Otok Krk	1	1	1			1
Int. Vinodolska kot.	4	1	1			1
Ukupno int.	8	4				4
Sveukupno	163	127	78	49		127
Ostali gubici/ranjavanje	Ostala smrtnost		Mužjak	Ženka	Nepoznat	Ukupno
Promet	7		3	3	1	7
Bolest						
Ostali gubici	1			1		2
Krivolov	1			1		
Ukupno	9		3	5	1	9
Sveukupno	odstrjel+stradali 127+9=136					136
Po dobi (godine života)	Odstrjel		Odstrjel		Stradali	odstrjel + stradali
	Redovni+dodatni	Interventni	Vinodol/Krk	Ukupno		
do 3 god	20				4	24
do 5 god	36	3	1	4	4	44
do 10 god	60					60
preko 10 god	7					7
nepoznat					1	1
Ukupno	123			4	9	136
Sveukupno	odstrjel+stradali 123+4+9=136					136
Po masi (kg)	Odstrjel		Odstrjel-interventni		Stradali	odstrjel + stradali
	Redovni+dodatni	Interventni	Vinodol/Krk	ukupno		
0-50	1				2	3
50-100	30	2		2	3	35
100-150	45		1	1	1	47
150-200	32	1		1		33
preko 200	15					15
nepoznat					3	3
Ukupno	123			4	9	136
Sveukupno	odstrjel+stradali 123+4+9=136					136

2.2.4. Prijavljene štete od medvjeda

Za 2025. godinu 5 lovišta je prijavljeno 10 štetnih slučajeva i to 4 slučaja štete na pčelinjacima (2+6+2+4=14 košnica), 1 slučaj na kantama za smeće i voćnjacima te u jednom lovištu 5 automatskih hranilica.

Uvođenjem Eura u Hrvatsku 2023. godine primijećeno je i povećanje iznosa prijavljenih šteta, ali broj prijavljenih štetnih događaja se nije povećao. Tako je za 2023. prijavljeno oko 13.000 EUR, za 2024. oko 19.000 EUR, a kada bi se navedene štete u 2025. godini procijenile po tržišnoj vrijednosti, ukupna šteta bi iznosila oko 8.800 EUR. Dugogodišnji prosjek (2015.-2022.) prijavljenih šteta od medvjeda u Hrvatskoj je iznosio oko 6.000 EUR godišnje, odnosno 6 EUR po medvjedu godišnje. Po tome, u Europi, manje štete po medvjedu imala je samo Švedska (oko 3 EUR), dok već u susjednoj Sloveniji taj prosjek prelazi 250 EUR/medvjed/godina.

2.3. Kriteriji za raspodjelu kvote

Kriteriji za raspodjelu kvote detaljno su razrađeni Planom gospodarenja. Na temelju tih kriterija odstrjelna kvota određuje se za svaku kalendarsku godinu posebno, a tako je određena i kvota za 2026. godinu. S obzirom na spoznaje o lokalitetima u kojima je gustoća populacije smeđeg medvjeda veća od prosječne, može se odstupiti od kriterija veličine lovišta kao jedne od odrednica za odobravanje kvote odstrjela.

Prilikom određivanja odstrjelne kvote, osim kriterija navedenih u Planu gospodarenja, u obzir se također uzima i izvršavanje odnosno neizvršavanje obveza lovoovlaštenika. Lovoovlaštenici koji ostvare kvotu odstrjela i izvrše ostale obveze propisane rješenjem za tekuću godinu, mogu u sljedećoj godini očekivati odobrenje jednake ili veće kvote odstrjela od one odobrene u tekućoj godini. Osim navedenog, odstrjel će se određivati i raspodjeljivati po lovištima po biogeografskim regijama uvažavajući povoljnu referentnu vrijednost veličine populacije ali i veličine područja (lovišta).

Porast nerazmjera spolova u ukupnoj smrtnosti medvjeda, a posebno u odstrjelu, bio je razlog da se postavi dodatni cilj - uravnotežiti omjer spolova u ukupnoj smrtnosti smeđeg medvjeda. Stoga je prilikom propisivanja kvote odstrjela za 2012. godinu uvedena mjera kojom se ograničava masa grla dopuštenog za odstrjel. Uvedenom mjerom u 2012. godini postignuto je izlučenje ženskih grla u visini od 42 % od ukupnog izlučenja (Slika 6.). Navedena mjera primjenjivat će se i u 2026. godini.

Obrazloženje: Poznato je da se spol živog smeđeg medvjeda može sa sigurnošću prepoznati samo kod ženki koje vode mlade i kod velikih mužjaka. Upravo odstrjelni zahvat u kojem su najučestalije životinje veće trofejne vrijednosti dovodi do nerazmjerno velikog udjela mužjaka u ukupnoj smrtnosti. Cilj Akcijskog plana nije odstrjeljivanje više ženki od mužjaka, pa niti postizanje potpuno jednake zastupljenosti oba spola (1:1) u odstrjelu, već se želi izbjeći čak 77 % smrtnosti mužjaka. Zato se od 2012. godine potiče odstrjel jedinki mase do 100 kg. U toj kategoriji veličine, muška i ženska grla izgledom su vrlo slični i očekuje se da su prisutni u omjeru 1:1. S namjerom povećanja odstrjela smeđeg medvjeda u kategoriji do 100 kg, od 2012. godine postoji obveza da dio zahvata mora biti na manjim jedinkama. Na taj način postiže se da ženska grla budu značajnije zastupljena u ukupnom izlučenju.

Rješenje o dopuštenom odstrjelu sadrži podatke o ukupnoj kvoti za odstrjel smeđeg medvjeda i točno određen broj jedinki iz te kvote koji ne smiju biti iznad mase od 100 kg. Dio odstrjelnog zahvata manjih grla mora se obvezno ispuniti. Povećanjem ukupne kvote za većinu lovišta neće se smanjiti mogućnost odstrjela velikog grla smeđeg medvjeda, ali se nameće obveza odstrjela manjih grla.

Primjer modela raspodjele kvote uz ograničenje dijela broja smeđeg medvjeda za masu do 100 kg:

- ako je lovoovlašteniku dopušten odstrjel jednog grla, tada granična veličina nije uvjet
- ako je lovoovlašteniku dopušten odstrjel dva grla smeđeg medvjeda, tada jedno grlo mora biti ispod granične veličine
- ako je lovoovlašteniku dopušten odstrjel više grla smeđeg medvjeda, rješenjem će se utvrditi broj grla za odstrjel ispod granične veličine.

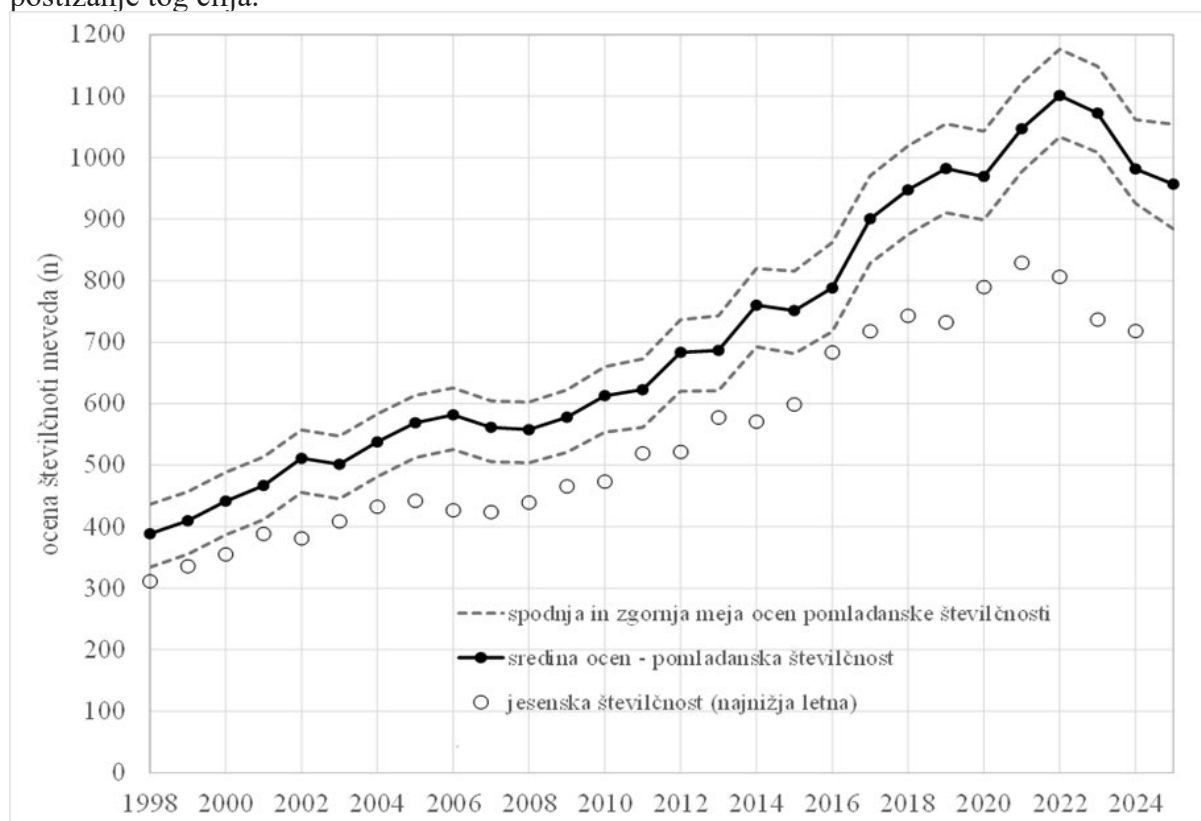
2.4. Gospodarenje smeđim medvjedom i zahvat u populaciju u susjednim državama

Republika Hrvatska sa susjednim državama (Republika Slovenija i Bosna i Hercegovina) dijeli zajedničku dinarsko - pindsku populaciju smeđeg medvjeda. Odluke u upravljanju/gospodarenju smeđim medvjedom u Republici Sloveniji i Bosni i Hercegovini mogu značajno utjecati na populaciju te na gospodarenje smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj. U smislu europskih odrednica za zajedničko upravljanje velikim zvijerima na razini populacije (Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores, Linnell i sur. 2008) bitno je jačanje međunarodne suradnje susjednih država u donošenju odluka o zahvatu u populaciju. U narednim potpoglavljima ovoga Akcijskog plana prikazani su neki ključni podaci o gospodarenju smeđim medvjedom u susjednim državama.

2.4.1. Republika Slovenija

Izvor podataka za Republiku Sloveniju je Zavod za gozdove Slovenije.

Slovenija je 2023. godine provela treći uzastopni genetski popis smeđeg medvjeda (u intervalima od 8 godina), koji je pokazao da je populacija ponovno porasla od 2015. Procjena najniže godišnje (kasnojesenske) brojnosti za 2023. godinu bila je 737 medvjeda (695-797; 95% CI). Rekonstrukcija dinamike brojnosti (Jerina K. 2024. Rekonstrukcija dinamike brojnosti i gustoće populacije smeđeg medvjeda u Sloveniji – godina 2025. Stručnost, prosinac 2024. Ljubljana, Slovenija) procjenjuje da je u Sloveniji u proljeće 2025. živjelo 954 medvjeda. Od 2020. godine Slovenija planira smanjiti brojnost smeđih medvjeda ispod 800 jedinki (proljetna brojnost) kako bi upravljala sukobima, ali redovite tužbe nevladinih organizacija spriječile su postizanje tog cilja.

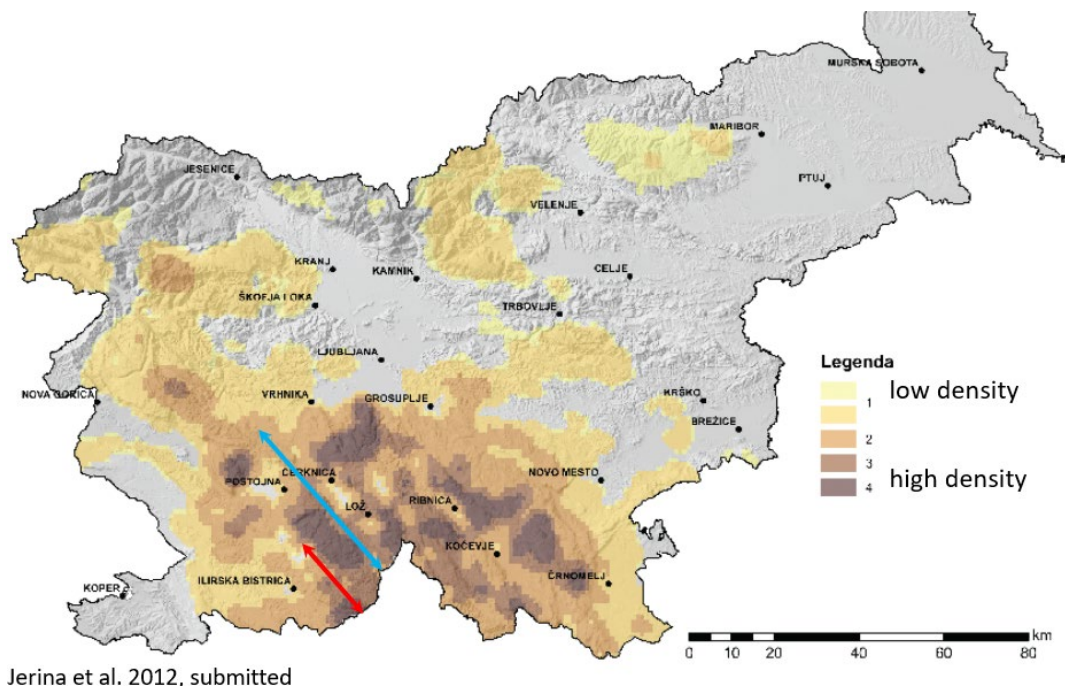
Slika 7. Rekonstrukcija dinamike populacije smeđeg medvjeda u Sloveniji za razdoblje 1998.-2025. Debela crna linija prikazuje vrijednosti za vrijeme nakon mećenja u proljeće, tj. najviše vrijednosti u godišnjem ciklusu teljenja i uginuća, isprekidane sive linije predstavljaju intervale pouzdanosti ove procjene, a bijeli krugovi predstavljaju procjene najnižih godišnjih brojnosti (izvor: Jerina 2024).

U prosjeku se u Sloveniji unutar kvote dopušta odstrel samo oko 10% medvjeda iznad 150 kg, a oko 68% medvjeda do mase od 100 kg. Sezona lova se dijeli na jesensku, od 1. listopada do 31. prosinca te na proljetnu, od 1. siječnja do 30. travnja, s time da je i nekoliko prethodnih godina nekoliko sezona puta bila obustavljena sudskim odlukama. Nakon toga

sezona je bila otvorena cijele godine uključujući i ljeto, a za to su se lovci rijetko odlučivali (osim za konfliktne medvjede). I 2023. godine odstrel medvjeda sudski je privremeno obustavio, ali je ponovno pušten nakon okončanja sudskog postupka. U 2024. godini lov na medvjeda je izvršen (podaci u tablici ispod).

Godine 2025. Upravni sud Republike Slovenije ponovno je obustavio odstrel zbog tužbe nevladine organizacije. Do obustave odstrela odstrijeljeno je 22 od planiranih 206 medvjeda. Do kraja 2025. sud još nije donio presudu, pa su u tom razdoblju odstrijeljeni samo pojedinačni primjerci (7) koji su predstavljali prijetnju zdravlju i sigurnosti ljudi. U 2025. godini zabilježeno je ukupno 15 gubitaka.

Medvjeda se u pravilu lovi s visoke čeke obično postavljene na hranilištu; lovac je u društvu pratitelja, drugog lovca, koji zajedno dijele odgovornost pri procjeni mase medvjeda. Kako bi se smanjila mogućnost pogreške pri procjeni mase medvjeda lov je dopušten samo u uvjetima dobre vidljivosti: danju ili noću za vrijeme mjesecine. U dijelu granice Slovenije s Hrvatskom u području obitavanja medvjeda bila je postavljena sa slovenske strane ograda od žilet i panel žice. Povoljna je novost da je u 2022. godini odlučeno da se ta ograda ukloni i to je uglavnom već učinjeno.

Slika 8. Rasprostranjenost i gustoće populacije medvjeda u Republici Sloveniji

Tablica 3. Smrtnost medvjeda u Sloveniji u razdoblju 1995. – 2025. godine

Broj izlučenih medvjeda u Sloveniji po godinama	Po spolu			Po tjelesnoj masi (u kg)				UKUPNO
	m	ž	n*	< 100	101-150	> 150	n*	
1995	23	12	1	17	12	6	1	36
1996	31	17	1	29	15	5	-	49
1997	23	20	0	28	13	2	-	43
1998	38	20	3	32	20	8	1	61
1999	36	19	1	37	7	11	1	56
2000	38	25	0	41	16	6	-	63
2001	34	20	2	33	14	7	2	56
2002	73	42	1	86	20	9	1	116
2003	45	26	1	53	13	6	-	72
2004	49	29	2	52	17	9	2	80
2005	50	45	0	69	22	4	-	95
2006	64	60	2	81	32	13	-	126
2007	59	48	1	72	21	15	-	108
2008	51	38	3	65	21	5	1	92
2009	54	29	2	55	19	10	1	85
2010	60	48	0	76	24	8	-	108
2011	31	29	4	44	13	7	-	64
2012	75	54	3	98	21	10	3	132
2013	29	29	5	44	7	7	5	63
2014	71	71	1	99	24	18	2	143
2015	67	45	0	79	22	11	0	112
2016	29	16	2	37	5	5	0	47
2017	66	52	4	82	24	11	5	122
2018	97	56	0	111	20	21	1	153
2019	90	92	1	129	14	13	0	183
2020	45	51	3	67	24	7	1	99
2021	89	56	3	92	34	20	2	148
2022	137	97	0	165	45	24	0	234
2023	120	132	3	189	49	25	1	264
2024	100	96	3	141	37	20	1	199
2025	28	15	1	33	10	0	1	44
Ukupno 1995-2025	1802	1389	53	2236	635	323	32	3253

2.4.2. Bosna i Hercegovina

Smeđi medvjed u BiH obitava na području od oko 17.600 km². Bosna i Hercegovina je ratificirala Konvenciju o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka (CITES). Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, donijelo je Odluku o uslovima i načinu provedbe Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka u Bosni i Hercegovini. Za implementaciju predmetne Odluke zaduženo je Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, te entitetska ministarstva nadležna za zaštitu okoliša, kao i nadležni Odjel Vlade Brčko distrikta BiH.

Procjena je da cijela BiH ima 1000-1200 medvjeda i da populacija polagano raste. U Republici Srpskoj (RS) je 2023. završen i prihvaćen Plan gospodarenja medvjedom. U Federaciji BiH postoje planovi gospodarenja medvjedom samo na razini kantona. U skladu s odredbama Zakona o lovstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) medvjedom se gospodari na ustanovljenim uzgojnim područjima. Smeđim medvjedom na uzgojnom području gospodari se na osnovu Plana gospodarenja medvjedom za uzgojno područje i Godišnjeg plana gospodarenja medvjedom za uzgojno područje. Izrađeni su takovi planovi gospodarenja medvjedom za uzgojna područja za 2023. godinu. Monitoring se provodi putem brojanja koja provode korisnici lovišta. Prijetnje za medvjeda su: krivolov, narušavanje strukture šume, nedostatan prostorno planiranje, malo zaštićenih područja, uznemiravanje i sukobi s čovjekom. Štete su na pčelinjacima, voćnjacima, stoci, a dešavaju se i poneki napadi na ljude. Za štete koje počinu medvjed plaćaju se odštete i vezane su uz primjenu mjera zaštite. U RS je osnovan Interventni tim (IT) sa usvojenim Protokolom i održane dvije radionice. U FBiH osnovan je Stručni savjet i Interventni tim za velike zvijeri.

Slika 9. Rasprostranjenost medvjeda u BiH

U RS medvjede se lovi u sezoni od 1. listopada do 15. svibnja, a u FBiH je lovostajem zaštićen, može se loviti u periodu od 1. listopada do 31. prosinca i od 1. ožujka do 15. svibnja. Može se dobiti dozvola za izvanredni odstrjel za problematične jedinke, odnosno one koje prčinjavaju štete.

U RS medvjede se lovi u sezoni od 1. listopada do 15. svibnja, a u FBiH je lovostajem zaštićen, može se loviti u periodu od 1. listopada do 31. prosinca i od 1. ožujka do 15. svibnja. Može se dobiti dozvola za izvanredni odstrjel za problematične jedinke, odnosno one koje prčinjavaju štete.

U vezi prekograničnih inicijativa postoje slijedeći projekti: 1) Brown bear protection in Dinarides, 2) Interreg Adrion DINALPCONNECT, 3) Taiex (Capacity building), 4) IPA Bear in Mind (BiH-CG), 5) Fond za zaštitu okoliša FBiH, 6) Wilderness and life of large carnivores of Una NP-Phase Wolf, 7) Dinara-Balkan-Pindos Large Carnivore Platform.

Na osnovi godišnjih planova gospodarenja lovištima u Republici Srpskoj, za lovnu 2024/25 godinu evidentirana je brojnost populacije smeđeg medvjeda od 686 jedinki (proljeće 2024.). Plan odstrela je bio ukupno 106 jedinki, dok je realiziran odstrel od 34 jedinke. Isto tako, na osnovu godišnjih planova gospodarenja lovištima, za lovnu 2025/26 godinu evidentirana je brojnost populacije smeđeg medvjeda od 707 jedinki (proljeće 2025.). Plan odstrela je ukupno 111 jedinki. Podataka o realizaciji odstrela nema, jer korisnici lovišta te podatke dostavljaju Ministarstvu nakon 1. travnja 2026. godine.

Tablica 4. Procjena brojnosti medvjeda u Bosni i Hercegovini od 2007. do 2025.

BOSNA I HERCEGOVINA			
	Republika Srpska	Federacija BiH	
Godina			Ukupno
2007	681	/	
2008	652	/	
2009	654	/	
2010	665	/	
2011	667	/	
2012	678	750	1428
2013	697	724	1421
2014	704	853	1557
2015	725	782	1507
2016	671	648	1319
2017	686	680	1366
2018	691	673	1364
2019	668	651	1319
2020	684	734	1418
2021	667	721	1388
2022-23	*	*	
2024	686		
2025	707	925	1632

*Nema podataka

Brojnost i planirano izlučivanje smeđeg medvjeda u FBiH

Tablica 5. Podaci iz usvojenih planova gospodarenja smeđim medvjedom za lovnu godinu 2024/2025, koji se usvajaju na razini kantona. Za dva kantona planovi su još u procesu usvajanja, te su podaci privremeno dostavljeni od strane lovačkih društava.

Kanton	Procijenjena brojnost	Planirano izlučivanje
Zeničko-dobojski kanton	118	14
Hercegbosanski kanton	272	30
Bosansko-podrinjski kanton	30	2
Srednjobosanski kanton	197	26
Unsko-sanski kanton	150	10
Sarajevski kanton	71	5
Tuzlanski kanton	57	9
Hercegovačko-neretvanski kanton	30	-
Ukupno	925	96

Ukupna procijenjena brojnost smeđeg medvjeda u navedenim kantonima iznosi 925 jedinki. Ukupno planirano izlučivanje (za kantone sa usvojenim planovima) iznosi 96 jedinki. Do sada su izlučene 22 jedinke. Konačna lista izlučenih medvjeda bit će dostupna po završetku lovne godine, nakon 01. travnja 2026. godine.

Službeni podaci o odstrjelu pokazuju da je odstrjel mali, a podaci o ostalim gubicima su djelomični (stradavanja u prometu, od mina, bolesti, prijave o krivolovu). Razlozi za ovako mali odstrjel proizlaze iz činjenica da domaći lovci nemaju dovoljno financijskih sredstava za platiti visoke namete koje su propisala entitetska odgovorna Ministarstva (5.000-10.000 KM po odstrijeljenom medvjedu). Treba imati u vidu da su godišnji gubici smeđeg medvjeda vjerojatno veći od navedenih.

Tablica 6. Smrtnost medvjeda u Bosni i Hercegovini u razdoblju 2006.–2024. godine

BOSNA I HERCEGOVINA											
REPUBLIKA SRPSKA					Godi na	FEDERACIJA BIH					
Ostali gubici			Legalni lov			Legalni lov		Ostali gubici			Uginuće Zatočeni štvo
Mine do 2015 Nepoznato od 2016	Prom et	Kri vol ov	Plan	Realizi rano		Plan	Realizi rano	Kri vol ov	Prom et	Mine	
2	2	0	-		2006		6		2	6	
3	1	0	-	0	2007		10		1	4	
1	1	0	-	5	2008	5	0		3	4	
0	2	0	-	1	2009	19	0		1	5	
1	0	0	-	5	2010	27	0		2	3	
1	1	2	-	5	2011	52	0	1	1	1	
2	1	3	-	4	2012	3	0	6	0	1	
0	1	5	-	2	2013	4	0	3	1	2	
0	0	1	-	5	2014	7	0	3	3		
0	0	7	-	8	2015	1	0	4	0		
0	0	1	75	13	2016	1	0	3	0		
0	0	3	88	17	2017	5	0	3	0		
1	0	1	93	22	2018	1	0	1	2		
0	0	2	88	15	2019	0	0	2	2		
2	2	0	95	13	2020	8	0	8	6	0	
					2021	0	0	3	2	1	
					2022	0	0	2	0	0	1+1
					2023			6	6		
			106	34	2024	96	22				
			111		2025						
13	11	25	439	115	SUM	133	16	45	32	27	2
14		140			UKUP NO	55			53		2

Potrebno je uzeti u obzir da ukupni mortalitet u BiH nije točno poznat, a sigurno je veći od prikazanog iz više razloga. Dio lovišta nije prijavio odstrjel niti drugu smrtnost medvjeda, bilo iz nemara zbog nepoznavanja propisa ili zbog skrivanja činjenica. Dojave pokazuju i na to da je krivolov prisutan, no u većini slučajeva se ne uspije potvrditi materijalnim dokazima, stoga je vrlo vjerojatno da krivolov čini više od registriranih 8% uzroka smrtnosti.

3. MJERE AKCIJSKOG PLANA

3.1. Tijela za izradu i provedbu akcijskog plana

Nacionalno povjerenstvo za gospodarenje smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj provodi revizije Plana gospodarenja, izrađuje Akcijske planove za svaku pojedinu godinu te njihove izmjene i dopune i sastavlja potrebne izvještaje. Također, u punom ili suženom sastavu (ekspertni tim) sudjeluje u provedbi Plana gospodarenja s nadležnim tijelima državne uprave, lovoovlaštenicima i drugim interesnim skupinama.

Odluku o osnivanju Nacionalnog povjerenstva za gospodarenje smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj donijela je Vlada Republike Hrvatske dana 9. siječnja 2020. godine (Klasa: 022-03/19-04/50, Urbroj: 50301-25/06-20-3) i objavljena je u Narodnim novinama, broj 4/20. Odluku o izmjeni Odluke o osnivanju Nacionalnog povjerenstva za gospodarenje smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj donijela je Vlada Republike Hrvatske dana 26. ožujka 2025. godine (Klasa: 022-03/25-04/59, Urbroj: 50301-15/07-25-2) i objavljena je u Narodnim novinama, broj 61/25.

Prijedlog imenovanja članova dali su ministarstvo nadležno za poslove zaštite prirode i ministarstvo nadležno za poslove lovstva.

Nadležna tijela su zajedno odgovorna za provedbu ovog Plana, a za praktičnu primjenu odgovorno je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Provedba Plana uključuje i informiranje javnosti te uključivanje javnosti u donošenje odluka.

Interventni tim za provedbu Plana gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva je radi lakšeg i bržeg rješavanja zadataka vezanih na provedbu Plana gospodarenja, a naročito u slučaju potrebe rješavanja hitnih neželjenih situacija (problematici smeđi medvjedi, napadi na stoku i ljude, pojave bolesti, stradavanje u prometu i sl.), svojom Odlukom (KLASA: 323-03/22-01/1; URBROJ: 525-11/0581-22-1, od dana 19. siječnja 2022. godine), imenovalo Interventni tim za provedbu Plana gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Interventni tim) - uže operativno tijelo koje surađuje s jedinicama lokalne samouprave, raznim interesnim skupinama, lovoovlaštenicima i ostalima.

Interventni tim određuje ministarstvo nadležno za poslove lovstva i ono je posrednik pri dojavljivanju o potrebi djelovanja. Članovi Interventnog tima trebaju u suradnji s lovoovlaštenicima ili drugim relevantnim osobama procijeniti situaciju i donijeti prijedlog, a u hitnim slučajevima donijeti i odluku o interventnom zahvatu.

Važno je pokazati lokalnom stanovništvu da u neuobičajenim i posebno u opasnim situacijama povezanim sa smeđim medvjedima oni nisu prepušteni sami sebi. Interventni tim radi prema utvrđenom protokolu. Posebno nastoji sprečavati situacije u kojima nastaju problematični smeđi medvjedi i medvjeda siročad.

Interventni tim ima protokol o postupanju, a članovi Interventnog tima osposobljeni su za provođenje aktivnosti protokola putem redovnih godišnjih radionica i opremljeni su materijalima za mjerenje i uzimanje uzoraka, kao i gumenim mecima kojima se služe u slučaju potrebe za odvrćanjem smeđeg medvjeda od problematičnog ponašanja. U sastavu Interventnog tima su 28 članova raspoređenih u cijelom području rasprostranjenosti medvjeda (i u Zagrebu) koji su spremni posjetiti svako mjesto gdje je smeđi medvjed počinio štetu, te mjesta neuobičajene nezgode ili smrti smeđeg medvjeda izvan lova, a posebno slučajeve pojave problematičnih smeđih medvjeda i napada na ljude. Za sva pitanja glede postupanja u situacijama s problematičnim smeđim medvjedima potrebno je obratiti se Interventnom timu.

U svim slučajevima gdje je smeđi medvjed u nekoj neprilici (npr. zamci krivolovca ili u prirodnoj klopki, medvjedić bez majke) ili gdje izaziva sukob s aktivnostima ljudi, članovi Interventnog tima spremni su izaći na mjesto događaja u što kraćem vremenu.

Smeđeg medvjeda koji pravi probleme pokušat će se plašenjem i uklanjanjem izvora koji ga privlači odvignuti od loših navika. Tamo gdje to ne bude dovoljno, pristupit će se s hvatanju, obilježavanju radio-odašiljačem (radi lakšeg praćenja medvjedih postupaka), premještanju ili u krajnjem slučaju, i odstrjelu (interventni odstrjel).

Kada se na nekom području ponovljeno pojavljuje smeđi medvjed koji ne pokazuje strah od ljudi, zalazi u naselja i pravi štetu ili se čak agresivno ponaša prema ljudima, a mjere

odvraćanja i uklanjanja uzroka koji privlači medvjeda nisu dale rezultata, može se pokrenuti **postupak interventnog odstrjela (poglavlje 3.2.2. ovog Akcijskog plana)**.

Ovdje se dodatno ističe da je prije slanja zahtjeva za interventnim odstrjelom potrebno pozvati lokalnog člana Interventnog tima koji će svojom prosudbom potvrditi zahtjev za interventnim odstrjelom. Pisani izvještaj člana Interventnog tima prilaže uz zahtjev. Ukoliko član Interventnog tima ne potvrdi zahtjev za interventnim odstrjelom o istom piše odvojeno mišljenje. Isto tako treba odmah po odstrjelu izvijestiti i pozvati člana Interventnog tima, ispuniti i dostaviti odgovarajući obrazac sa svim podacima i mjerama te uzeti i dostaviti standardne uzorke, kao i prilikom redovnog odstrjela.

Sastav Interventnog tima

Interventni tim za provedbu Plana gospodarenja imenovan prethodno navedenom Odlukom Ministarstva poljoprivrede od dana 19. siječnja 2022. u sastavu:

Voditelj Interventnog tima:

Tomislav Žuglić - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije, telefon: 01/644-3249, mobitel: 099/308-3889, e-mail: tomislav.zuglic@mps.hr

Zamjenica voditelja Interventnog tima:

Antonija Bišćan – Javna ustanova Natura Viva - Karlovac, mobitel: 098/621-017, e-mail: antonija.biscan@naturaviva.hr

Članovi Interventnog tima:

1. Zrinko Jakšić - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije, telefon: 01/644-3286, mobitel: 091/601-5512, e-mail: zrinko.jaksic@mps.hr

2. Josip Nekić - Državni inspektorat, Sektor za nadzor u šumarstvu i lovstvu, Služba lovne inspekcije, mobitel: 098/406-445, e-mail: josip.nekic@dirh.hr

3. Zoran Bračulj - Državni inspektorat, Sektor za nadzor u šumarstvu i lovstvu, Služba lovne inspekcija, Područni ured Split, telefon: 021/407-357, mobitel: 099/810-6136, e-mail: zoran.braculj@dirh.hr

4. Đuro Huber - Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova ulica 55, 10000 Zagreb, telefon: 01/239-0141, mobitel: 098/256-506, e-mail: djuro.huber@gmail.com

5. Slaven Reljić - Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova ulica 55, 10000 Zagreb, telefon: 01/239-0158, mobitel: 091/584-6114, e-mail: slaven.reljic@gmail.com i sreljic@vef.hr

6. Josip Kusak - Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova ulica 55, 10000 Zagreb, telefon: 01/239-0142, mobitel: 091/221-2133, e-mail: kusak@vef.hr

7. Slavko Medved - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Delnice, Šumarija Vrbovsko, Ulica I. G. Kovačića 19, 51326 Vrbovsko, telefon: 051/875-202, mobitel: 098/440-790, e-mail: sumarija-vrbovsko@hrsume.hr

8. Nenad Vančina - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Delnice, Šumarija Delnice, Petra Krešimira IV 53, 51300 Delnice, telefon: 051/812-151, mobitel: 098/448-406, e-mail: nenad.vancina@hrsume.hr

9. Mladen Švast - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Delnice, Šumarija Fužine, Donje selo 17, 51322 Fužine, telefon: 051/829-420, mobitel: 098/448-150, e-mail: svastmladen60@gmail.com

10. Slaven Šercer - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Delnice, Šumarija Mrkopalj, Stari kraj 1, 51315 Mrkopalj, telefon: 051/833-102, mobitel: 098/447-749, e-mail: slaven.sercer@hrsume.hr

11. Paul Jedriško - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Delnice, Šumarija Ravna Gora, mobitel: 099/217-4357 i 091/619-4972, e-mail: paul.jedrisko@gmail.com

12. Damir Prokopović - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Delnice, Šumarija Klana, Klana 185, 51217 Klana, telefon: 051/808-012, mobitel: 098/447-866, e-mail: klanaprokopovic@gmail.com

13. Nedjeljko Reljac - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Delnice, Šumarija Prezid, Braće Žagar 12, 51307 Prezid, telefon: 051/829-430, mobitel: 098/448-577, e-mail: n.reljac@gmail.com

14. Bernard Vukas - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Delnice, Šumarija Fužine, Donje selo 17, 51322 Fužine, telefon: 051/829-420, mobitel: 098/447-670, e-mail: sumarija-fuzine@hrsume.hr

15. Mihajlo Kovačević - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Delnice, Šumarija Gomirje, J. Mamule 17, 51327 Gomirje, telefon 051/878-114, mobitel: 099/287-8117, e-mail: mihajlo.kovacevic2@gmail.com

16. Miroslava Jauk - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Delnice, Supilova 32, 51300 Delnice, mobitel: 098/448-456, e-mail: miroslava.jauk@hrsume.hr

17. Milan Perković - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Gospić, Budačka 23, 53000 Gospić, telefon: 053/575-531, mobitel: 098/446-450, e-mail: milan.perkovic@hrsume.hr

18. Igor Hak - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Gospić, Šumarija Gračac, Ulica dr. Mile Budaka 21, telefon: 023/773-071, mobitel: 098/446-665, e-mail: igor.hak@po.t-com.hr

19. Damir Otmačić - Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje, Grdanjci 57, 10432 Bregana, telefon: 01/332-4514, mobitel: 098/492-104, e-mail: damir.otmacic@park-zumberak.hr

20. Krunoslav Božičević - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Buzet, Naselje Goričica 2, 52420 Buzet, mobitel: 098/439-880, e-mail: krunoslav.bozicevic@hrsume.hr

21. Anelio Cvitković - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Senj, Nikole Suzana 27, 53270 Senj, mobitel: 098/448-695, e-mail: ancvitko@gmail.com

22. Bruno Majer - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Senj, Nikole Suzana 27, 53270 Senj, mobitel: 099/758-1412

23. Ivica Medarić - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Senj, Nikole Suzana 27, 53270 Senj, mobitel: 098/439-714, e-mail: ivica.medaric@hrsume.hr

24. Tomislav Sekulić - Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Podružnica Gospić, Šumarija Korenica, Riječka 6, 53230 Korenica, mobitel: 091/593-0047, e-mail: ts3006@gmail.com

25. Zvonimir Kranjčević - Miroslava Krleže 3, 53220 Otočac, mobitel: 098/424-823, e-mail: zvonimir.kranjcevic@gmail.com

26. Danijel Bakliža – Hrvatske autoceste d.o.o. za upravljanje, građenje i održavanje autocesta, Širolina 4, 10000 Zagreb, telefon: 099/311-1450, e-mail: danijel.bakliza@hac.hr

3.2. Izlučenje smeđeg medvjeda u 2026. godini

• *Određuje se lovna sezona:*

Lovostaj za smeđeg medvjeda u 2026. godini propisuje se sukladno odredbama važećeg Pravilnika o lovostaju („Narodne novine“, broj: 94/19.), odnosno ovim Akcijskim planom.

U 2026. godini propisuje se lovostaj za smeđeg medvjeda u razdoblju od 1. siječnja do 15. veljače, zatim od 16. svibnja do 15. rujna.

**Sezona lova za ovu kalendarsku godinu određena je sljedećim razdobljima:
od 16. veljače do 15. svibnja i
od 16. rujna do 15. prosinca.**

• *Određuje se kvota za ukupno izlučenje:*

Za 2026. godinu planira se ukupno izlučenje do 150 grla smeđeg medvjeda od čega se planira izlučenje 130 grla redovnim odstrjelom, a za ostale oblike gubitaka predviđa se preostalih 20 (uključujući i interventni odstrjel).

• *Raspodjela kvote:*

Točna raspodjela kvote za redovni odstrjel, izrađena prema gore navedenim kriterijima (poglavlje 9.1.2.1. Plana gospodarenja), prikazana je u priloženim tablicama, a lovoovlaštenici kojima je odobren redovni odstrjel dobit će rješenje o redovnom odstrjelu s ostalim priložima. Rasporedom više markica nego je predviđeno kvotom za redovni odstrjel, od 2012. godine ostvario se pomak u izvršavanju predviđene redovne kvote odstrjela. S obzirom na navedeno i u 2025. godini raspodijelit će se nešto veći broja evidencijskih markica nego je predviđeno kvotom za redovni odstrjel, odnosno lovoovlaštenicima će se izdati 140 markica za redovni odstrjel medvjeda.

Lovoovlaštenik po ostvarenju redovnog odstrjela može zatražiti dodjelu dodatne markice. **Po ostvarenju planirane smrtnosti redovnim odstrjelom, odnosno na temelju zaključka Povjerenstva za gospodarenje smeđim medvjedom, obustaviti će se daljnji lov smeđeg medvjeda.** Podaci o obustavi lova zbog ostvarenja planiranog izlučenja bit će objavljeni na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

• *Ranjavanje smeđeg medvjeda:*

Svako ranjavanje smeđeg medvjeda prilikom lova treba biti zabilježeno i prijavljeno. Treba označiti vjerojatno mjesto pogotka ili više takvih pogodaka, opisati poduzete mjere odnosno napor traženja ranjenog smeđeg medvjeda i procjenu vjerojatnosti njegova uginuća odnosno preživljavanja.

Ako ranjeno grlo smeđeg medvjeda nije pronađeno, ne uračunava se u realiziranu kvotu lovoovlaštenika niti u ukupno izlučenje.

Prije početka sezone lova na smeđeg medvjeda u pojedinoj kalendarskoj godini lovoovlaštenik dobiva evidencijske markice za svaki odobreni odstrjel sukladno važećem Akcijskom planu. Svako izlučenje smeđeg medvjeda evidentira se markicom koju izdaje ministarstvo nadležno za poslove lovstva. Svaka evidencijska markica uvedena je u sustav Središnje lovne evidencije i očevidnik izdanih evidencijskih markica. U skladu s Pravilnikom o središnjoj lovnoj evidenciji lovoovlaštenik je dužan nakon izlučenja razdužiti odnosno promijeniti status evidencijske markice. Neiskorištene markice moraju se vratiti ministarstvu nadležnom za poslove lovstva do 10. siječnja 2026. godine. **Ako se neiskorištena markica ne vrati, u sljedećoj godini lovoovlašteniku neće biti odobren odstrjel.**

U slučaju da u pojedinom lovištu dođe do smrtnosti smeđeg medvjeda zbog ostalih uzroka (gubici), lovoovlaštenik će od ministarstva nadležnog za poslove lovstva zatražiti dodatnu evidencijsku markicu i njome označiti truplo mrtvog smeđeg medvjeda.

• *Lov medvjeda:*

Sukladno Planu gospodarenja i Zakonu o lovstvu, smeđeg medvjeda je dopušteno loviti danju i noću za mjesečine, pojedinačnim načinom lova dočekom na visokoj čeki uz mamac.

• *Uzorci:*

Za svakog mrtvog smeđeg medvjeda u 2026. godini uz ispunjeni obrazac treba prikupiti i poslati određene uzorke. **Obveza je lovoovlaštenika poslati:**

1. **Zub, prvi pretkutnjak s korijenom, za određivanje dobi (stavlja se u papirnatu vrećicu).**
2. **Komadić mišića za genetiku (najviše 1cm³ u epruveti s 5 ml alkohola).**
3. **Čuperak dlake debljine prsta s donje strane vrata odrezane uz kožu (stavlja se u papirnatu vrećicu)**

Zatvorene epruvete i druge uzorke držati na hladnom ili zamrznute i hitno poslati na adresu:

**Veterinarski fakultet
Zavod za sudsko veterinarstvo
Heinzelova 55, 10000 Zagreb.**

OBAVEZNO UZ UZORKE PRILOŽITI KOPIJU OBRASCA ZA ODSTRIJELJENOG, MRTVOG MEDVJEDA IZVAN LOVA ILI ODSTRIJELJENOG MEDVJEDA U IMTERVENTNOM ODSTRJELU te na svaki uzorak treba upisati broj evidencijske markice (npr. RH 00127 2025 MS) kojom se taj medvjed identificira.

Lovoovlaštenici se obvezuju posebnu pažnju obratiti prikupljanju i slanju navedenih uzoraka na kojima se baziraju obvezni monitoring i znanstvena istraživanja: genetička te modeliranje (dobna i spolna struktura odstrijeljenih životinja) i na osnovu kojih se donose odluke o zahvatu u populaciju u sljedećem razdoblju. To je posebno važno zbog statusa medvjeda kao strogo zaštićene vrste prema Direktivi o staništima i zato ovaj oblik monitoringa postaje još važniji.

Prikupljanje i slanje uzoraka je obavezno, a ispunjavanje ove obveze uzimat će se u obzir pri raspodjeli kvota u idućoj godini.

• **Prihranjivanje:**

Prihranjivanje koje se provodi ne bi smjelo izazvati ovisnost smeđeg medvjeda o čovjeku, a provodi se i zbog smanjivanja šteta na poljoprivrednim dobrima i zadržavanja smeđeg medvjeda u poželjnom dijelu staništa, odnosno smanjivanja približavanja naseljima. Aktualni Plan gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj točno popisuje vrste i količine hrane koje se mogu koristiti za prihranjivanje medvjeda. Hrana poput pekarskih proizvoda i druga procesirana hrana se ne smije izlagati na hranilišta.

Lovoovlaštenici koji prihranjuju smeđeg medvjeda nusproizvodima životinjskog podrijetla, dužni su registrirati lovnogospodarske objekte - mečilišta pri Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Prihranjivanje hranom animalnog porijekla **dopušteno je kategorijama 2. i 3. koje podrazumijevaju nusproizvode animalnog podrijetla nepreživača - kopitara te perad i ribu. Također je dopušteno prihranjivati smeđeg medvjeda dijelovima svih vrsta divljači osim svinja divljih.**

Iznimno, zabranjeno je prihranjivanje smeđeg medvjeda u lovištima u kojima nije za tekuću godinu određena odstrelna kvota.

Rješenjem o redovnom odstrjelu određen je i najveći dopušteni broj hranilišta u nekom lovištu. Do 31. ožujka 2026. godine lovoovlaštenici su dužni prijaviti hranilišta na kojima se hrani smeđi medvjed i za svako hranilište broj, položaj (zemljopisne koordinate) i naziv unutar lovišta. Na istim se hranilištima provodi i brojanje medvjeda. Moguća dodatna hranilišta (iznad dopuštenog broja) smatrati će se nezakonitim te će biti predmet inspeksijskog postupka. Inspeksijska služba će kontrolirati broj hranilišta i njihove udaljenosti od naselja koja moraju biti u skladu s Planom gospodarenja (Poglavlje 9. 2. 2.).

Iznimno od Plana gospodarenja, u lovištima u kojima je u toj kalendarskoj godini odobren odstrjel smeđeg medvjeda, dopušta se prihranjivanje od 1. siječnja do 30. travnja i od 1. rujna do 15. prosinca. Nije potrebno ukloniti nepojedenu hranu krajem jesenske sezone, odnosno 15. prosinca. Zabranjuje se, iznimno od Plana gospodarenja, izlaganje hrane u razdoblju ljetnog dijela lovostaja.

U područjima u kojima medvjed nije poželjan (priobalje od Bakra s cijelom Vinodolskom kotlinom do Maslenice te otok Krk i drugi jadranski otoci) zabranjeno je prihranjivati medvjede.

• **Stavljanje mesa medvjeda na tržište:**

Smeđi medvjed je naveden u Prilog A Uredbe Vijeća (EZ) br. 338/97 o zaštiti vrsta divlje faune i flore uređenjem trgovine njima, koja zabranjuje svako komercijalno korištenje primjeraka, njihovih dijelova ili derivata, uključujući meso i proizvode od mesa smeđeg medvjeda, osim kada je za meso i proizvode od mesa smeđeg medvjeda ishoda **EU potvrda** koja dokazuje zakonito podrijetlo i stjecanje. Korištenje mesa smeđeg medvjeda, odnosno stavljanje mesa smeđeg medvjeda na tržište omogućeno je pod sljedećim uvjetima:

- Meso smeđeg medvjeda dopušteno je stavljati na tržište ako prođe kroz **odobreni objekt za obradu divljači**
Upisnik odobrenih objekata nalazi se na sljedećoj poveznici
<http://veterinarstvo.hr/default.aspx?id=2421>
- Za svaki dio smeđeg medvjeda koji se stavlja na tržište (promjena vlasništva npr. lovoovlaštenik - restoran) potrebno je ishoditi **EU potvrdu** koja dokazuje zakonito stjecanje, u ovom slučaju divljačine. EU potvrdu potrebno je ishoditi za svaki dio smeđeg medvjeda, što na praktičnom primjeru znači:
 - ako meso jednog smeđeg medvjeda ide na korištenje u jedan restoran, potrebno je ishoditi 1 EU potvrdu.

- u slučaju da se meso jednog grla smeđeg medvjeda stavlja na tržište na način da ide u nekoliko restorana ili u daljnju obradu za trajne/polutrajne proizvode, potrebno je ishoditi onoliko EU potvrda koliko ima novih vlasnika dijelova divljači.

Ovu potvrdu izdaje ministarstvo nadležno za poslove zaštite prirode.

Zahtjev za izdavanje EU potvrde kao i uputa podnošenje zahtjeva nalazi se u dodatku ovog Akcijskog plana.

3.2.1. Krivolov i propisivanje zakonskih sankcija

Za krivolov smeđeg medvjeda i druge radnje nepoštivanja ovog Plana provode se sankcije na temelju Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj: 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22. i 114/23.), Prekršajnog zakona („Narodne novine“, broj: 107/07., 39/13., 157/13., 110/15., 70/17., 118/18. i 114/22.), Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj: 99/18., 32/19., 32/20. i 127/24. - OUSRH), Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj: 80/13., 15/18., 14/19. i 127/19.) i Zakona o prekograničnom prometu i trgovini divljim vrstama („Narodne novine“, broj: 94/13., 14/19. i 69/22.).

3.2.2. Interventni odstrjel

Prilikom pojave smeđeg medvjeda koji izaziva probleme (ne bježi od ljudi, ponovljeno radi štete u naselju, traži hranu iz ljudskih izvora te predstavlja i opasnost za ljude) potrebno je poduzeti mjere odvratanja medvjeda od nepoželjnih oblika ponašanja (uklanjanje izvora hrane, sprečavanje pristupa i pokušaji tjeranja odnosno plašenja). Pri tome treba konzultirati lokalnog člana Interventnog tima. Ako medvjed nastavi s problematičnim ponašanjem i predstavlja opasnost, može se odobriti interventni odstrjel problematične jedinice.

Posebno u slučaju napada medvjeda na čovjeka (gdje je došlo do fizičkog kontakta) potrebno je da član IT prikupi što detaljnije podatke o okolnostima napada i da napiše izvještaj.

Zahtjev za interventni odstrjel lovoovlaštenik dužan je dostaviti ministarstvu nadležnom za poslove lovstva u pisanom obliku s pratećom dokumentacijom: točnim opisom mjesta i vremena pojavljivanja problematičnog medvjeda, opisom problematičnog ponašanja te poduzetim mjerama za promjenu ponašanja problematičnog medvjeda. **Potrebno je priložiti i mišljenje člana Interventnog tima.**

U slučaju prihvaćanja zahtjeva za interventni odstrjel, dopuštenje za njegovu provedbu ograničit će vremensko razdoblje u kojem se on može izvršiti, tko ga može izvršiti, kao i mjere koje treba poduzeti da se odstrani upravo onaj smeđi medvjed koja izaziva probleme. U iznimnim hitnim slučajevima prethodno odobrenje može se ishoditi telefonskim putem.

Svako tako odstrijeljeno grlo mora se obilježiti propisanom evidencijskom markicom koja se dobije uz rješenje o interventnom odstrjelu. Za interventni odstrjel ne koriste se evidencijske markice dodijeljene za redovni odstrjel. Provedeni interventni odstrjel ne utječe na kvotu odstrjela u lovištu

Interventni odstrjel mora se obaviti u dogovoru s članom Interventnog tima.

Po obavljenom interventnom odstrjelu treba obavijestiti člana Interventnog tima, ispuniti obrazac za medvjeda iz interventnog odstrjela i poslati uzorke, te opisati kako je proveden.

U slučaju neprovedbe interventnog odstrjela, mora se u zadanom roku izvijestiti o okolnostima zbog čega nije obavljen, te navesti (pretpostavljenu) sudbinu medvjeda i vratiti evidencijsku markicu.

Interventni odstrjel u pravilu obavlja lovoovlaštenik, a u iznimnim slučajevima i druga osoba.

Na području otoka Krka (područje nepoželjnog obitavanja medvjeda), odstrjel smeđeg medvjeda dopušten je tijekom cijele godine, uz pribavljeno odobrenje ministarstva nadležnog za poslove lovstva, a po obavljenom odstrjelu lovoovlaštenik je dužan ispuniti obrazac za medvjeda iz interventnog odstrjela i poslati uzorke.

Za područje priobalja od Bakra s cijelom Vinodolskom kotlinom do Maslenice (područje nepoželjnog obitavanja medvjeda - zajednička lovišta broj: VIII/124 - „GROBNIK“, VIII/128 - „PONIKVE-GRADINA“, VIII/125 - „KRASICA“, VIII/126 - „HRELJIN“, VIII/129 - „DUBRAČINA“ i VIII/123 - „VINODOL“ te državna lovišta broj: VIII/9 -

„KRMPOTE-LEDENICE“, IX/13 - „SENJ“, IX/17 - „SVETI JURAJ“, IX/6 - „JABLANAC“, IX/19 - „VELINAC“, IX/9 - „LUKOVO ŠUGARJE“, XIII/28 - „STARIGRAD-PAKLENICA“ i XIII/29 - „SVETO BRDO“ u dijelovima lovišta ispod Jadranske magistrale - D8), prema zahtjevu se izdaje dopuštenje za odstrjel medvjeda koje vrijedi za tekuću kalendarsku godinu.

3.2.3. Dodatni odstrjel

U slučaju da dinamika izvršenja odstrjelne kvote bude značajnije manje od planiranog, Nacionalno povjerenstvo može odobriti dodatni odstrjel pojedinim lovoovlaštenicima. Pod točkom 3.2. ovog Plana opisan je postupak predviđen za 2026. godinu.

Dodatni odstrjel dopušta se na pisani zahtjev lovoovlaštenika koji je ispunio svoje obveze u izvršenju kvote ili koji nije bio predviđen važećim Akcijskim planom. Dodatnim odstrjelom ne povećava se ukupno izlučenje planirano važećim Akcijskim planom.

3.2.4. Stradavanje od prometa i drugih razloga

U svakom slučaju dojava ili nalaza smeđeg medvjeda stradalog od prometa ili iz drugih razloga potrebno je odmah obavijestiti člana Interventnog tima i ministarstvo nadležno za poslove lovstva.

Za svakog tako stradalog smeđeg medvjeda mora se ispuniti Obrazac za mrtvog medvjeda (izvan lova) i poslati uzorke te opisati kako je stradao. Svako tako stradalo grlo mora se obilježiti propisanom evidencijskom markicom, koja se zatraži za stradalog medvjeda. Ako je tijelo toliko uništeno ili propalo da se (**osim uzoraka koje svakako treba prikupiti**) ništa ne može sačuvati za trofej, markica se ipak izdaje, ali se samo njezin broj unosi u dokumentaciju, što treba biti izrijeком navedeno u izvješću.

Na trofejne ostatke tako stradalog smeđeg medvjeda prvenstveno ima pravo lovoovlaštenik. Stradanje smeđeg medvjeda od prometa i ostalih oblika stradavanja ne utječe na kvotu odstrjela u lovištu.

3.3. Očuvanje staništa

Mjere očuvanja staništa opisane su detaljno u Planu gospodarenja u istoimenom poglavlju br. 10.1. Od lovoovlaštenika i drugih koji upravljaju staništem medvjeda očekuje se da pomognu utvrđivanju svake promjene u staništu smeđeg medvjeda, te da spriječe nepoželjne promjene ili da upozore nadležne, a posebno u pogledu izgradnje i utjecaja prometne infrastrukture, stanja šumskih ekosustava i sportsko - turističkih sadržaja.

Važećim Pravilnikom o prijelazima za divlje životinje („Narodne novine“, broj: 5/07.), koji je u suglasnosti s člankom 66. stavak 1. točka 17. Zakona o lovstvu, zabranjene su ljudske aktivnosti koje privremeno ili trajno mijenjaju namjenu prijelaza, a posebno one aktivnosti povezane s lovom, uključujući i bilo kakvo prihranjivanje, te su se lovoovlaštenici dužni pridržavati propisanih ograničenja.

3.4. Sukob s čovjekom

3.4.1. Mjere za smanjivanje i naknadu šteta

U poglavlju 13.1. Plana gospodarenja nabrojane su mjere koje trebaju poduzimati lovoovlaštenici i druge pravne osobe koje upravljaju medvjedima te mjere koje trebaju poduzimati korisnici zemljišta:

- *Naknada štete:*

Zakonom o lovstvu, odgovornosti za štetu regulirane su na sljedeći način:

Člankom 76. stavkom 1. Zakona o lovstvu propisano je da lovoovlaštenik, fizička i pravna osoba kojoj divljač može prouzročiti direktnu imovinsku štetu (u daljnjem tekstu: oštećenik) dužni su poduzimati sve prijeko potrebne mjere radi sprječavanja štete koju divljač može počiniti ljudima ili imovini.

Stavkom 2. istoga članka propisano je da u pogledu uzroka i odgovornosti za štetu važe odredbe zakona kojim se uređuju obvezni odnosi, ako ovaj Zakon ne propisuje drugačije.

Člankom 77. stavkom 1. propisano je da mjere za sprječavanje štete od divljači jesu:

- smanjivanje broja divljači do brojnog stanja koje se može uzgajati u lovištu
- osiguravanje dovoljno vode i hrane za divljač u lovištu

- čuvanje usjeva i nasada
- izgon divljači s ugroženog zemljišta
- uporaba mehaničkih, električnih i kemijskih zaštitnih sredstava, vidljivih i zvučnih plašila, elektronskih detektora divljači, kao i ostale uobičajene mjere zaštite za određeno područje i vrstu divljači.

Stavkom 2. propisano je da nadležno tijelo utvrđuje uobičajene mjere iz stavka 1. ovog članka za područje svoje nadležnosti koje je dužan provoditi lovoovlaštenik, i javno ih objavljuje najkasnije do 31. ožujka za iduću lovnu godinu.

Stavkom 3. propisano je da za provedbu mjera iz stavka 2. ovog članka nadležno tijelo je ovlašteno:

1. zabraniti lov pojedine vrste divljači radi zaštite njezina brojnog stanja, zaštite poljoprivrednih usjeva, pojave kemijskog, biološkog ili radiološkog zagađivanja

2. dopustiti provedbu sanitarnog ili redukcijskog odstrela te izlučenje divljači, osim ptica, s površina na kojima ugrožava sigurnost ljudi i imovine ili na kojima prema drugim propisima ne smije obitavati pravnoj ili fizičkoj osobi (obrtniku) osposobljenoj za lov. Dopuštenjem se propisuje i visina odstrela te raspolaganje s odstrijeljenom divljači i njezinim dijelovima

3. donijeti rješenje o smanjenju brojnog stanja pojedine vrste divljači, osim ptica, koja ugrožava zdravlje ljudi, stoke, druge divljači, drugih životinjskih vrsta ili čini drugu štetu, ako mjere za sprječavanje šteta od divljači nisu dovoljno uspješne ili ne bi bile gospodarski opravdane.

Stavkom 4. propisano je da protiv rješenja iz stavka 3. ovog članka može se izjaviti žalba Ministarstvu poljoprivrede.

Člankom 78. Zakona o lovstvu propisano je da su vrste šteta u lovištima:

1. šteta na imovini je šteta koju divljač prouzroči svojim djelovanjem tako da smanji vrijednost pokretnina ili nekretnina u vlasništvu fizičkih ili pravnih osoba, a to je šteta na poljoprivrednim kulturama, domaćim životinjama, gospodarskim ili drugim objektima; za štetu koju prouzroči divljač nad domaćim životinjama računa se šteta koja se odnosi na smanjenje ili potpuni gubitak vrijednosti oštećene ili ubijene domaće životinje

2. šteta prouzročena izvođenjem lova je svaka šteta koju su pri provedbi lova prouzročili lovci i lovački psi

3. šteta na divljači je imovinska i ekološka šteta čiji je uzrok protupravno uništenje, oštećenje ili prisvajanje divljači, njezinih legala i gnijezda ili su prouzročene posredno protupravnim radnjama u prostoru, kojima se mijenjaju ili uništavaju staništa, prirodni prolazi i drugi važni činitelji bitni za opstanak divljači

4. šteta na lovnogospodarskim i lovnotehničkim objektima je imovinska šteta čiji je uzrok protupravno uništenje, oštećenje ili prisvajanje.

Člankom 79. stavkom 1. istoga Zakona propisano je da se sprječavanje šteta u lovištima osigurava poduzimanjem sljedećih radnji:

1. oštećenik je dužan na primjeren način i na svoj trošak kao dobar gospodar poduzeti mjere, dopuštene radnje i zahvate u svrhu zaštite svoje imovine od nastanka takve štete

2. dopuštene radnje i zahvati su ograđivanje dobara, ciljano čuvanje dobara i istjerivanje divljači, provedba agrotehničkih mjera, priopćavanje bez odgađanja o započetoj šteti i okolnostima koje mogu utjecati na poduzimanje mjera za sprječavanje šteta te upotrebljavanje mehaničkih, električnih i kemijskih zaštitnih sredstava koja je na zahtjev oštećenika dužan osigurati lovoovlaštenik.

Stavkom 2. istoga članka propisano je da oštećenik koji ne poduzima mjere, dopuštene radnje i zahvate te ne dopusti lovoovlašteniku provođenje mjera kojima se sprječava nastanak štete od divljači ili odstrani sredstva za sprječavanje štete, namjerno oštetiti ili odstrani objekte koji služe za sprječavanje šteta nema pravo na naknadu štete koju prouzroči divljač.

Člankom 80. stavkom 1. Zakona o lovstvu propisano je da za štetu koju prouzroči divljač u lovištu odgovara lovoovlaštenik, ako je oštećenik poduzeo radnje iz članka 79. stavka 1. ovog Zakona te kao dobar gospodar zaštitio svoju imovinu od nastanka štete navedene u članku 78. ovog Zakona.

Stavkom 2. istoga članka propisano je da lovoovlaštenik ne odgovara za štetu nastalu na dobrima koja nisu uklonjena najkasnije mjesec dana od isteka agrotehničkog roka za berbu ili žetvu uroda.

Stavkom 3. propisano je da za štetu na divljači koja je prouzročena na način iz članka 78. točke 3. ovog Zakona odgovara počinitelj tih radnji odnosno vlasnik stvari ili životinje od kojih potječe takva šteta bez obzira na krivnju (objektivna odgovornost) te se ta šteta nadoknađuje lovoovlašteniku, prema Odštetnom cjeniku.

Stavkom 4. propisano je da za štetu na lovnogospodarskim i lovnotehničkim objektima odgovara počinitelj tih radnji odnosno vlasnik stvari ili životinje od kojih potječe takva šteta bez obzira na krivnju (objektivna odgovornost) te se ta šteta nadoknađuje lovoovlašteniku, prema Odštetnom cjeniku.

Stavkom 5. propisano je da ako lovoovlaštenik ne pokrene postupak za naknadu štete iz stavaka 3. i 4. ovog članka, a radi se o šteti većih razmjera, takav će postupak u ime Republike Hrvatske pokrenuti nadležno državno odvjetništvo na zahtjev Ministarstva. Ako predmetne štete počini lovoovlaštenik, postupak za naknadu štete pokrenut će Republika Hrvatska na zahtjev Ministarstva putem nadležnog državnog odvjetništva u roku od 30 dana od dana saznanja za štetu.

Stavkom 6. propisano je da se za štetu nastalu naletom vozila na divljač odgovara na sljedeći način:

- vozač, ako se utvrdi da je upravljao vozilom protivno odredbama propisa kojima je uređeno područje o sigurnosti prometa na cestama i postojećim prometnim znakovima izričitih naredbi

- lovoovlaštenik na čijem je lovištu nastala šteta, ako se utvrdi da je šteta nastala zbog provođenja lova.

Stavkom 7. propisano je da lovoovlaštenik je dužan radi smanjenja i otklanjanja mogućnosti nastanka štete nastale naletom vozila na divljač pratiti migraciju divljači te o tome jednom godišnje dostaviti izvješće pravnoj osobi koja upravlja cestama opisanim granicom lovišta.

Stavkom 8. propisano je da za štetu koju prilikom lova divljači počine lovci i lovački psi koji sudjeluju u lovu odgovoran je lovoovlaštenik, s tim da lovoovlaštenik ima pravo regresa od lovaca koji su prouzročili štetu.

Člankom 81. Zakona o lovstvu propisano je da ne nadoknađuje se šteta koju divljač počini:

- ako je nastala šteta na površini manjoj od 5 % ukupne površine tehnološke cjeline sukladno posebnom propisu

- na površinama na kojima vlasnik ili korisnik zemljišta nije poduzeo mjere i radnje iz članka 79. ovog Zakona

- stoci na površinama na kojima je posebnim propisom zabranjen pristup i ispaša stoke

- na neoznačenim i neregistriranim domaćim životinjama, kao ni šteta na domaćim životinjama koje su bez nadzora puštene u prirodu

- na neograđenim višegodišnjim nasadima

- na šumi i šumskom zemljištu

- korisnicima zemljišta koji protupravno koriste zemljište.

Stavkom 2. propisano je da nakon isteka rokova iz stavka 1. ovog članka, oštećenik je dužan u daljnjem roku od 30 dana predložiti lovoovlašteniku sklapanje sporazuma o naknadi štete, a lovoovlaštenik je dužan na takav prijedlog oštećenika odgovoriti u daljnjem roku od 30 dana te ako dođe do sklapanja sporazuma, taj sporazum predstavlja ovršnu ispravu.

Stavkom 3. propisano je da nakon isteka rokova iz stavaka 1. i 2. ovog članka i ako ne dođe do sklapanja sporazuma iz stavka 2. ovog članka, oštećenik se može obratiti tužbom radi naknade štete nadležnom sudu najkasnije u roku od tri godine od dana nastanka štete. Nadležni sud odbacit će tužbu ako oštećenik nije postupio na način naveden u stavcima 1. i 2. ovog članka.

Kada medvjed počini štetu unutar lovišta, lovoovlaštenik prilikom očevida na mjestu štete ispunjava **Zapisnik o šteti od divljači** i procjenjuje visinu nastale štete, a vlasnik svojim potpisom na obrascu potvrđuje slaganje sa iznosom nadoknade za počinjenu štetu. Iznos naknade ovisi o korištenju zaštitnih sredstava (električnih ograda, pasa čuvara) i pridržavanju ostalih mjera za sprječavanje pojavljivanja problematičnih medvjeda i mjera za sprječavanje nastanka šteta.

Uz prethodno navedeno, obveza je lovoovlaštenika dostaviti ministarstvu nadležnom za poslove lovstva najkasnije do 5. siječnja 2027. godine dostaviti informaciju o šteti počinjenoj od medvjeda. Ako u tekućoj godini nije bilo šteta od medvjeda, isto tako lovoovlaštenik je dužan o tome sačiniti **Zapisnik** i dostaviti ga ministarstvu nadležnom za poslove lovstva.

Ovi podaci prikupljaju se isključivo zbog praćenja trenda i ukupnih veličina šteta koje je uzrokovao medvjed u tekućoj godini.

3.4.2. Mjere za smanjivanje opasnosti za ljude

Opasnost od napada smeđeg medvjeda na čovjeka bitno se smanjuje provođenjem mjera za sprječavanje pristupa smeđeg medvjeda otpadu, provođenjem redovnog odstrjela, te svim interventnim mjerama (informiranje stanovništva, sprječavanje pristupa, tjeranje, premještanje i interventni odstrjel). Provedene mjere redovito će se bilježiti i obrađivati u odnosu na izdane dozvole interventnog odstrjela kako bi se na godišnjoj razini mogla pratiti učinkovitost provedenih mjera ili potreba uvođenja novih mjera.

Potrebno je opće podučavanje lokalnog stanovništva i posjetitelja o pravilima ponašanja pri kretanju u staništu smeđeg medvjeda.

3.4.3. Sprječavanje pristupa medvjeda otpadu

Deponije otpada ne bi smjele biti u staništu smeđeg medvjeda. Ondje gdje je to nemoguće izbjeći, deponija treba biti tako ograđena da smeđi medvjed ne može prići i da se ne može hraniti na smeću. Najučinkovitiji način je ograđivanje deponije električnom ogradom. Ulazna vrata u prostor deponije trebaju biti zatvorena. Ilegalna odlagališta smeća treba očistiti. Kaznenim sankcijama treba kazniti prekršitelje. Svako nezakonito odlagalište, posebice klaoničkih ostataka, treba odmah zabilježiti putem aplikacije <https://eloo.haop.hr/public/> i prijaviti inspekciji: <https://gov.hr/hr/inspekcija-zastite-okolisa/1340>.

Kontejneri za prikupljanje otpada prije odvoza na smetlište trebaju biti izvan dohvata smeđeg medvjeda. Osim toga trebaju biti izrađeni od čvrstog metala i uvijek trebaju biti zatvoreni na način da ih smeđi medvjed ne može otvoriti. Treba ih redovito prazniti i nikad ne smije biti otpada oko kontejnera.

Kante za otpatke u kućanstvima trebaju biti držane unutar objekta nepristupačnog za smeđeg medvjeda. Smije ih se postaviti na otvoreno isključivo po danu, i to neposredno prije odvoza.

Košare za otpatke u staništu smeđeg medvjeda trebaju biti izrađene od metala i s preklopnim poklopcem koji onemogućava medvjedu da dohvati sadržaj. Također ih treba redovito prazniti.

U staništu smeđeg medvjeda treba zabraniti ostavljanje ostataka hrane, te provoditi edukaciju o tome.

3.5. Problematični medvjedi

Mjere za sprječavanje pojavljivanja problematičnih medvjeda i za postupanje s problematičnim medvjedima opisane su u poglavlju 11. Plana gospodarenja.

Izdavanje dopuštenja za interventni odstrjel provodi se prema uputama za Interventni odstrjel. Cilj je da predviđene mjere održe broj problematičnih medvjeda niskim, a da broj onih koji će biti odstranjeni iz populacije ne ugrozi njen opstanak, odnosno da se ne mora dodatno smanjivati kvota za redovni odstrjel.

U slučaju pojave mladunčeta bez majke, lovoovlaštenik je obavezan odmah po saznanju izvijestiti lokalnog člana Interventnog tima. Do pronalaženja najpovoljnijeg rješenja za

mladunče smeđeg medvjeda bez majke potrebno je voditi računa da mladunče ne bude u kontaktu s ljudima te da ga se ne hrani.

3.6. Držanje medvjeda u zatočeništvu

Držanje smeđih medvjeda u zatočeništvu u pravilu nije moguće, a za iznimne slučajeve potrebno je ispuniti uvjete propisane pripadajućim zakonskim propisima.

Pravna ili fizička osoba koja želi držati medvjede mora biti registrirana za tu djelatnost.

Prema članku 5. stavku 2. točki 38. Zakona o zaštiti životinja („Narodne novine“, broj: 102/17., 32/19. i 78/24.) zabranjeno je:

„držati u zatočeništvu medvjede (svi *Ursidae*), osim u zoološkim vrtovima i skloništima.“

Prema Zakonu o zaštiti prirode, zabranjeno je uzimanje jedinki smeđeg medvjeda iz prirode i držanje u zatočeništvu, a iznimno se može dopustiti samo ako ne postoje druge pogodne mogućnosti i ako odstupanje neće štetiti održavanju populacije ove strogo zaštićene vrste u povoljnom stanju očuvanja, za što je potrebno ishoditi dopuštenje ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.

Također, smeđi medvjed je naveden u Prilog A Uredbe Vijeća (EZ) br. 338/97 o zaštiti vrsta divlje faune i flore uređenjem trgovine njima, koja zabranjuje svako komercijalno korištenje primjeraka, njihovih dijelova ili derivata, uključujući izlaganje javnosti u svrhu stjecanja dobiti, osim za primjerke za koje je ishoda EU potvrda koja dokazuje zakonito podrijetlo i stjecanje. Obveza ishoda EU potvrde odnosi se i na premještaj živih jedinki unutar Europske unije.

Osim toga, u slučaju uzimanja medvjeda iz prirode moraju biti ispunjeni i sljedeći uvjeti prema Zakonu o lovstvu:

- lovoovlaštenik od kojeg se preuzima smeđi medvjed mora imati valjano rješenje ministarstva nadležnog za poslove lovstva kojim se dopušta hvatanje i izuzimanje smeđeg medvjeda iz prirode,
- rješenje se izdaje se po prethodnom pozitivnom mišljenju Nacionalnog povjerenstva,
- za grlo koje se izuzima mora biti izdana pripadajuća evidencijska markica i potvrda o podrijetlu divljači.

Svako držanje smeđih medvjeda u zatočeništvu dok nisu ispunjeni gore navedeni uvjeti zabranjeno je i protuzakonito, te će biti predmet inspeksijskih nadzora.

Odredba članka 74. stavak 1. Zakona o lovstvu propisuje sljedeće: Ulovljena, ranjena i uginula divljač te njezini dijelovi pripadaju lovoovlašteniku, a na površini na kojoj je zabranjeno ustanovljivanje lovišta korisniku te površine. Stavak 2. propisuje da osoba koja je uočila mrtvu, ozlijeđenu ili bolesnu divljač te napuštenu mladunčad divljači dužna je bez premještanja divljači o tome odmah obavijestiti lovoovlaštenika odnosno korisnika površine na kojoj je zabranjeno ustanovljivanje lovišta. Stavak 3. propisuje da je svako premještanje (prenošenje, prevoženje) divljači ili dijelova divljači bez propisane dokumentacije protuzakonito.

3.7. Dobrobit od medvjeda za lokalnu zajednicu

Osim lovnog turizma, smeđi medvjedi se mogu koristiti i na druge načine u unapređenju turističke ponude i dobrobiti za lokalnu zajednicu. U okviru LIFE DINALP BEAR projekta razvijen je koncept eko-turističke nepotrošne upotrebe smeđih medvjeda. U Smjernicama za odgovorno upravljanje pri nepotrošnoj upotrebi smeđih medvjeda u turizmu priređenim u okviru projekta LIFE DINALP BEAR projekta opisani su različiti oblici „medvjedeg eko-turizma“. Među njima su promatranje i fotografiranje smeđih medvjeda, turističke „medvjede staze“ te suživot na eko-gospodarstvima. Poglavlje 12. važećeg Plana gospodarenja razrađuje na koji način je dopušteno postavljati lovnogospodarske i lovnotehničke objekte u lovištu, odnosno da je za bilo koji način korištenja smeđeg medvjeda, tako i za „nekonzumirajući“ način potrebno ishoditi dopuštenje lovoovlaštenika lovišta na čijem području će se osmatrati smeđi medvjed. Prihranjivanje divljači nije dopušteno bez dopuštenja lovoovlaštenika, što je u skladu sa važećim Zakonom o lovstvu, Planom gospodarenja i ovim Akcijskim planom. Također je razvijena i "Medvjedu prijateljski" oznaka za sve one proizvode koji su nastali na medvjedu prijateljski način, odnosno na način da svojom proizvodnjom nisu ugrozili smeđeg medvjeda.

3.8. Uključivanje javnosti kod donošenja Plana gospodarenja

Kako bi se unaprijedila kvaliteta gospodarenja populacijom smeđeg medvjeda u Republici Hrvatskoj i izbjegli sukobi među interesnim skupinama, a sukladno s preporukama za Republiku Hrvatsku iz Akcijskog plana za zaštitu smeđeg medvjeda u Europi održavaju se povremene javne prezentacije Plana gospodarenja (u obliku predavanja ili dana otvorenih vrata) te radionice s lovoovlaštenicima. Tijekom 2023. godine održane su radionice vezane uz genetsko utvrđivanje brojnosti smeđeg medvjeda te radionice vezane uz prihranu smeđeg medvjeda

3.9. Istraživanje i monitoring

•praćenje populacije:

Svaki lovoovlaštenik kojemu je u tekućoj godini odobrena redovna kvota odstrjela smeđeg medvjeda dužan je, **prema obrascu u prilogu, jednom u proljetnom i jednom u jesenskom dijelu lovne sezone na medvjeda provesti brojanje opaženih medvjeda** na hranilištima medvjeda u svom lovištu u trajanju 6 sati.

U 2026. godini to su sljedeći datumi:

- 02. travnja 2026. godine (četvrtak) u vremenu od 17h do 23h
- 26. listopad 2026. godine (ponedjeljak) u vremenu od 17h do 23h

Važno je da se upišu samo životinje viđene upravo na zadani dan promatranja. Dakle, ne unosi se procjena broja jedinki koje inače dolaze na to hranilište, niti se ne traži dan s najvećim brojem. Obrazac treba ispuniti i predati za svako hranilište uključujući i ona gdje toga dana nije zabilježena niti jedna životinja (upisuje se samo mjesto, dan i sat i minute promatranja) i **dostaviti ministarstvu nadležnom za poslove lovstva u roku od 7 dana po obavljenom osmatranju. Obrasci se dostavljaju putem Središnje lovne evidencije (modul eLovstvo – Gospodarenje smeđim medvjedom) ili na adresu elektroničke pošte lovstvo@mps.hr**. Iz podataka o broju opaženih medvjeda neće se izvlačiti zaključci o veličini populacije medvjeda nego će poslužiti za određivanje trenda. Zbog toga je bitno da se svake godine brojanje obavi na istim hranilištima, odnosno da se **njihov broj i položaji ne mijenjaju.**

•utvrđivanje brojnosti:

Za utvrđivanje apsolutne brojnosti koriste se metode genetičke identifikacije iz prikupljenih uzoraka svježih izmeta. Prikupljanje uzoraka za genetsku identifikaciju obavljeno je u jesen 2015. godine i rezultati su pokazali da je populacija ove vrste stabilna, što je detaljno obrazloženo u važećem Planu gospodarenja. Novi rezultati utvrđivanja brojnosti genetskom identifikacijom očekuju se tijekom 2026. godine.

•utvrđivanje smrtnosti:

Smrtnost svakog medvjeda se evidentira. Prema pripremljenim obrascima (za odstrjel i medvjede stradale van lova) uzimaju se podaci, mjere i uzorci. **Podatak o smrtnosti medvjeda prijavljuje se Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u roku od 24 sata, dostavljanjem propisanog obrasca putem Središnje lovne evidencije (modul eLovstvo – Gospodarenje smeđim medvjedom) ili na adresu elektroničke pošte lovstvo@mps.hr**. Obrasci za podatke o odstrijeljenim ili stradalim smeđim medvjedima kao i uputa za uzimanje uzoraka za genetsku identifikaciju priloženi su ovom Planu.

•druga istraživanja:

Popis uzoraka koji se prikupljaju u 2026. opisan je u poglavlju 3.2. ovog Plana, a dodatni detalji o tehnici uzimanja prikazani su uz Obrazac za mrtvog medvjeda (za sve oblike smrtnosti).

Važan dio praćenja stanja (monitoringa) populacije medvjeda su i podaci prikupljeni iz **Zapisnika o šteti od divljači**, a kako je opisano u poglavlju 3.4.1. Mjere za smanjivanje i naknadu šteta.

3.10. Međunarodna suradnja

Republika Hrvatska se obvezuje da će gospodarenje provoditi tako da populacija bude približno uravnotežena u veličini i strukturi, te da se može očekivati podjednaki broj prelazaka granica u svakom smjeru. Sličan pristup u gospodarenju smeđim medvjedom Republika Hrvatska očekuje i od susjednih zemalja.

Znanstvene spoznaje o smeđim medvjedima u Republici Hrvatskoj bit će na raspolaganju stručnjacima iz susjednih zemalja. Ovim Planom potiče se suradnja istraživača u smislu izjednačavanja metoda istraživanja, a radi moguće usporedbe i dopunjavanja rezultata, što posebno vrijedi za metode genetičkih, radiotelemetrijskih i drugih populacijskih istraživanja. Nalazi obilježenih životinja s druge strane državne granice bit će odmah javljeni.

Predviđaju se jednom godišnje sastanci s predstavnicima susjednih zemalja koje gospodare smeđim medvjedom radi razmjene iskustava i dogovaranja zahvata u gospodarenju za sljedeću godinu.

U gospodarenju smeđim medvjedom Republika Hrvatska slijedi odrednice Smjernica za gospodarenje velikim zvijerima na razini populacija (Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores), napisane 2008. od Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) prema ugovoru za Europsku komisiju.

Od rujna 2018. do rujna 2021. provodio se projekt CARNIVORA DINARICA. Veći broj aktivnosti provodi se i dalje na međunarodnoj razini.

U 2021. godini krenuo je nastavak projekta za donošenje Platforme za velike zvijeri za Dinaride. Održano je više sastanaka na međunarodnoj razini (studeni 2021. - Ljubljana, prosinac 2021. - Mostar, veljača 2022. - Kulen Vakuf, ožujak 2022. - Mavrovo, lipanj 2022. - Sarajevo, listopad 2022. – Kupres, prosinac 2022. – Dugobabe, ožujak 2023 – Skopje i studeni 2023 – Plitvička jezera), Sofija, lipanj 2024. na kojima su sudjelovali i predstavnici Nacionalnog povjerenstva, te resornih ministarstava. Cilj sastanaka je oformiti platformu za praćenje i razmjenjivanje podataka o dinarsko-pindskoj populaciji smeđih medvjeda, te pomoći svim državama koje dijele populaciju, a nisu izradile planove gospodarenja u njihovom donošenju, te praktičnoj provedbi. Tijekom 2025. godine rad na Dinarskoj platformi za velike zvijeri se nastavio i trajati će i tokom 2026. godine.

3.11. Revizija plana gospodarenja

U 2008. godini provedena je u suradnji s interesnim skupinama, prva revizija Plana gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj. Akcijski planovi za daljnje godine doneseni su u skladu s važećim planom gospodarenja.

U vezi s promjenom statusa smeđeg medvjeda, tijekom 2016. – 2019. godine pristupilo se izradi revizije postojećeg Plana gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj, te je isti donesen i primjenjuje se od 2019. godine.

Ovaj Akcijski plan donosi se također u skladu s važećim Planom gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj.

Iduća revizija će uslijediti po dobivanju rezultata novog utvrđivanja brojnosti genetskom identifikacijom.

3.12. Novi objavljeni znanstveni radovi u vezi medvjeda (2025)

1. Pablo M. Lucas,| Wilfried Thuiller, Lauren Talluto, Ester Polaina, Jörg Albrecht, Nuria Selva, Marta De Barba, Vincenzo Penteriani, Maya Guéguen, Niko Balkenhol, Trishna Dutta, Ancuta Fedorca, Shane C. Frank, Andreas Zedrosser, Ivan Afonso-Jordana, Hüseyin Ambarlı, Fernando Ballesteros, Andriy-Taras Bashta, Cemal Can Bilgin,| Neda Bogdanović, Edgars Bojārs,| Katarzyna Bojarska,| Natalia Bragalanti, Henrik Brøseth, Mark W. Chynoweth, Duško Ćirović, Paolo Ciucci, Andrea Corradini,| Daniele De Angelis, Miguel de Gabriel Hernando, Csaba Domokos, Aleksander Dutsov, Alper Ertürk, Stefano Filacorda, Lorenzo Frangini, Claudio Groff, Samuli Heikkinen. Bledi Hoxha, Djuro Huber,| Otso Huitu, Georgeta Ionescu, Ovidiu Ionescu, Klemen Jerina, Ramon Jurj, Alexandros A. Karamanlidis, Jonas Kindberg, Ilpo Kojola, José Vicente

- López-Bao, Peep Männil, Dime Melovski, Yorgos Mertzani,| Paolo Molinari, Anja Molinari-Jobin, Andrea Mustoni, Javier Naves, Sergey Ogurtsov, Deniz Özü, Santiago Palazón, Luca Pedrotti, Aleksandar Perović, Vladimir N. Piminov,| Ioan-Mihai Pop, Marius Popa, Maria Psaralex, Pierre-Yves Quenette, Georg Rauer,| Slaven Reljić, Eloy Revilla, Urmaz Saarma, Alexander P. Saveljev, Ali Onur Sayar,| Çagan H. Şekercioğlu, Agnieszka Sergiel, George Sîrbu, Tomaž Skrbinšek, Michaela Skuban, Anil Soyumert,| Aleksandar Stojanov, Egle Tammelaht, Konstantin Tirronen, Aleksandër Trajçe,| Igor Trbojević, Tijana Trbojević,| Filip Zięba, Diana Zlatanova, Tomasz Zwijacz-Kozica, Laura J. Pollock. 2025 Trophic Interactions Are Key to Understanding the Effects of Global Change on the Distribution and Functional Role of the Brown Bear. *Global Change Biology*, 2025; 31:e70252 1 of 20 <https://doi.org/10.1111/gcb.7025>
2. Lazarus, M., Sergiel, A., Sekovanić, A., Ferenčaković, M., Dvorščak, M., Klinčić, D., Oster, E., Reljić, S., Huber, Đ., Seasonal testicular morphometry of European brown bears in relation to pollutants, *Environmental Research*, <https://doi.org/10.1016/j.envres.2025.123383>.
- 3 Skrbinšek T., Reljić S., Konec M., Boljte B., Hrga N., Severin K., Huber Đ., 2025. Genetska analiza tkivnih uzoraka medvjeda iz Hrvatske iz 2024 i procjena efektivne veličine populacije. Konačno izvješće. Ljubljana. DivjaLabs d.o.o. 16 str.

3.13. Stupanje na snagu i važenje

Ovaj Akcijski plan stupa na snagu danom donošenja po ovlaštenim tijelima, a primjenjuje se od 16. veljače 2026. godine i vrijedi do 15. veljače 2027. godine.

KLASA: 323-03/26-01/1
URBROJ: 525-10/613-26-2
Zagreb, 19. veljače 2026.

suglasan s tekstom Akcijskog plana
POTPREDSJEDNIK VLADE

Karlovačka županija

Raspodjela odstrjelne kvote za 2026. godinu

Rb	Državna lovišta i zajednička lovišta u Karlovačkoj županiji	Lovoovlaštenik	Površina lovišta ha	Prijedlog za 2026.
1	IV/1 - "BABINA GORA"	LD "VEPAR" Josipdol	5448	1
2	IV/2 - "BRŠLJANOVICA"	LD "MEDVJED" Rakovica	7961	2
3	IV/3 - "BUKOVAČA"	ANNI TEMPORA d.o.o. Poreč	7432	1
4	IV/5 - "KLEK"	LD "KLEK" Ogulin	6370	1
5	IV/7 - "MALA KAPELA I"	LU "JELEN" Mala Kapela	8159	2
6	IV/11 - "VELIKA KAPELA"	VG LOVIŠTE d.o.o. Ogulin	5398	4
7	IV/17 - "CRNI VRH"	GAMA LOV d.o.o.	12507	4
8	IV/18 - "DEBELI VRH"	GAMA LOV d.o.o.	8050	4
9	IV/19 - "MALA JAVORNICA"	LD "KUNA" Drežnica	5039	1
10	IV/23 - "KRIVI JAVOR I"	LD "KUNA" Saborsko	3627	1
11	IV/134 - "VELJUN"	LU "SRNJAK" Zagorje Ogulinsko	2973	1
12	IV/135 - "DREŽNICA"	LD "KUNA" Drežnica	5257	1
13	IV/154 - "HUM"	Ugost obrt "GRADINA" Vinko Pavlić	1399	1
Ukupno		Karlovačka		24

Primorsko-goranska županija

Raspodjela odstrjelne kvote za 2026. godinu

Rb	Državna i zajednička lovišta u Primorsko-goranskoj županiji	Lovoovlaštenik	Površina lovišta ha	Prijedlog za 2026.
1	VIII/2 - "BJELOSASICA"	HRVATSKE ŠUME d.o.o.	31154	9
2	VIII/3 - "CETIN-GLOŽAC"	LD "JELENSKI JARAK" Vrbovsko	3358	1
3	VIII/8 - "KOŠUTNJAK"	LD "VINODOL" Bribir	6038	1
4	VIII/9 - "KRMPOTE-LEDENICE"	LD "GRADINA" N Vinodolski	5936	1
5	VIII/12 - "LITORIĆ"	ČAGALJ d.o.o. Zagreb	6986	1
6	VIII/13 - "ROGOZNO"	LD "SRNJAK" Fužine - Lokve	5126	1
7	VIII/15 - "PLANINA"	LD "VEPAR" Bribir	6472	1
8	VIII/19 - "RISNJAK"	LD "TETRIJEB" Delnice	14716	3
9	VIII/21 - "SMREKOVA DRAGA"	HRVATSKE ŠUME d.o.o.	17628	6
10	VIII/22 - "SNJEŽNIK"	RICHARD STUCKLER d.o.o. Zagreb	10120	2
11	VIII/26 - "ZAVRŠJE"	LD "SRNDAČ" Brod Moravice	4073	1
12	VIII/28 - "DOBRA"	Obrt "MIMA LOVSTVO"	1837	1
13	VIII/29 - "RIČIČKO BILO"	HRVATSKE ŠUME d.o.o.	21662	4
14	VIII/110 - "CRNA GORA"	LD "TETRIJEB" Čabar	5736	2
15	VIII/111 - "KUPIČKI VRH"	LD "TETRIJEB" Gerovo	4417	1
16	VIII/112 - "VRANJAK"	LD "SRNJAK" Fužine - Lokve	3467	1
17	VIII/113 - "VIŠNJEVICA"	LD "JELEN" Skrad	3459	1
18	VIII/114 - "MRKOPALJ"	LD "VEPAR" Mrkopalj	2396	1
19	VIII/115 - "PETEHOVAC"	LD "TETRIJEB" Delnice	2162	2
20	VIII/116 - "KUPA"	LD "VIDRA" Turke	2057	1
21	VIII/118 - "JELENSKI JARAK"	LD "JELENSKI JARAK" Vrbovsko	4019	1
22	VIII/119 - "LIPOV VRH"	LU "LIPOV VRH" Severin na Kupi-Lukovdol	5860	1
23	VIII/120 - "PERMANI"	LD "SRNDAČ" Permani	10017	1
24	VIII/121 - "KLANA"	HLD "ZEC" Klana	2614	1
25	VIII/124 - "GROBNIK"	LD "JELEN" Čavle	12837	1
26	VIII/127 - "KASTAV"	LD "LISJAK" Kastav	11433	1
Ukupno			Primorsko-goranska	47

Ličko-senjska županija
 Raspodjela odstrjelne kvote za 2026. godinu

Rb	Državna i zajednička lovišta u Ličko-senjskoj županiji	Lovoovlaštenik	Površina lovišta ha	Prijedlog za 2026.
1	IX/1 - "ANTINOVICA"	LD "TETRIJEB" Pazarište	3520	1
2	IX/2 - "GOLO TRLO"	LD "LANE" Perušić	9926	3
3	IX/3 - "BOK-VELIKI VRH"	LD "ORAO" Kosinj	3861	1
4	IX/4 - "CRNO JEZERO"	STIL LOV d.o.o. Šibenik	5847	2
5	IX/5 - "GODAČA"	LD "RAVNA GORA" Sinac	9281	2
6	IX/6 - "JABLANAC"	"ŠLJUKA" d.o.o.	5877	1
7	IX/7 - "KREKOVAČA"	LU "KUNA" Zagreb	7537	1
8	IX/12 - "RISOVAC"	LD "KLISA" Perušić	5152	1
9	IX/14 - "SJEVERNI VELEBIT"	HRVATSKE ŠUME d.o.o.	28557	7
10	IX/16 - "BEGOVAČA"	H.Z.B. LOVTOUR d.o.o.	7220	2
11	IX/19 - "VELINAC"	LD "GRIVNA" Karlobag	5113	1
12	IX/20 - "VELIKI VUJNOVAC"	LD "OLUJA" Gospić	10957	1
13	IX/21 - "VIDOVAČA"	LD "JASTREB" Janjačka Kosa	11781	2
14	IX/22 - "VISOČICA"	LD "VEPAR Radovin	15663	1
15	IX/23 - "VREBAC"	DIANA LOV d.o.o.	12661	2
16	IX/24 - "BITORAJ"	LD "JELEN" Vodoteč	8123	1
17	IX/25 - "MRSINJ"	LD "MRSINJ" Zagreb	2773	1
18	IX/26 - "PLJEŠIVICA"	LIKA LOVSTVO d.o.o.	7752	3
19	IX/27 - "KRIVI JAVOR III"	LU SV. HUBERT Otočac	5942	1
20	IX/29 - "JADOVNO"	VENTUS WIND d.o.o. Zagreb	5928	1
21	IX/30 - "SREDNJI VELEBIT"	HRVATSKE ŠUME d.o.o.	12274	3
22	IX/31 - "MALA KAPELA II"	LU "JELEN" Samobor	5097	1
23	IX/32 - "KARLOVIČEVA KORITA"	"ŠLJUKA" d.o.o. Split	17491	3
24	IX/33 - "KREMEN"	MORUS d.o.o. Biograd na Moru	8812	2
25	IX/34 - "LISINA"	HUNT NATURA d.o.o. Zagreb	2620	1
26	IX/35 - "LJUBOVO"	LD "ŠLJUKA" Perušić	6507	1
27	IX/36 - "MALI ALAN"	LD "VELEBIT" Gračac	16810	1
28	IX/38 - "MARKOVIĆ RUDINE"	LU "OTOČAC" Otočac	10734	2
29	IX/39 - "BILO"	LD "SRNJAK" Krasno	1618	1
30	IX/40 - "KAMENSKO"	ADVENTURE KAMENSKO j.d.o.o.	12051	2
31	IX/41 - "BIJELI POTOCI"	ADVENTURE KAMENSKO j.d.o.o.	6393	1
32	IX/106 - "OTOČAC"	LU "GACKA" Otočac	8386	1
33	IX/110 - "PAZARIŠTE"	LD "TETRIJEB" Pazarište	5490	1
34	IX/113 - "GOSPIĆ"	LD "LIKA" Gospić	13193	1
35	IX/116 - "MEDAK"	LD "LIKA" Gospić	8341	1
36	IX/121 - "UDBINA"	LU "GRADINA" Udbina	16416	1
37	IX/123 - "DONJI LAPAC"	LD "OZEBLIN" Donji Lapac	13870	1
	Ukupno	Ličko-senjska		59

Zadarska županija

Raspodjela odstrjelne kvote za 2026. godinu

Rb	Državna i zajednička lovišta u Zadarskoj županiji	Lovoovlaštenik	Površina lovišta ha	Prijedlog za 2026.
1	XIII/6 - "JELOVI TAVANI"	LD "VELEBIT" Gračac	11972	1
2	XIII/7 - "JUŽNI VELEBIT"	"LOVIŠTE M-90" j.d.o.o.	26383	2
3	XIII/17 - "MAZINSKA PLANINA"	LU "PREDATOR" Šibenik	6974	1
4	XIII/29 - "SVETO BRDO"	"RANGER VELEBIT" j.d.o.o.	14545	1
5	XIII/129 - "BUKOVICA"	"LOVIŠTA DIANA" d.o.o.	28327	1
	Ukupno	Zadarska		6

Zagrebačka županija

Raspodjela odstrjelne kvote za 2026. godinu

Rb	Državna i zajednička lovišta u Zagrebačkoj županiji	Lovoovlaštenik	Površina lovišta ha	Prijedlog za 2026.
1	I/113 - "BOLJARA-GRADINA"	LD "JASTREB" Kostanjevac	5980	1
2	I/114 - "POGANA JAMA-SLAPNICA"	LD "KUNA" Kalje	5805	1
	Ukupno	Zagrebačka		2

Istarska županija

Raspodjela odstrjelne kvote za 2026. godinu

Rb	Državna i zajednička lovišta u Istarskoj županiji	Lovoovlaštenik	Površina lovišta ha	Prijedlog za 2026.
1	XVIII/110 - "ROČ"	LD "ROČ" Roč	4981	1
	Ukupno	Istarska		1

Šibensko-kninska županija

Raspodjela odstrjelne kvote za 2026. godinu

Rb	Državna i zajednička lovišta u Šibensko-kninskoj županiji	Lovoovlaštenik	Površina lovišta ha	Prijedlog za 2026.
1	XV/6 - "DINARA"	LU "DINARA" Knin	18931	1
	Ukupno	Istarska		1